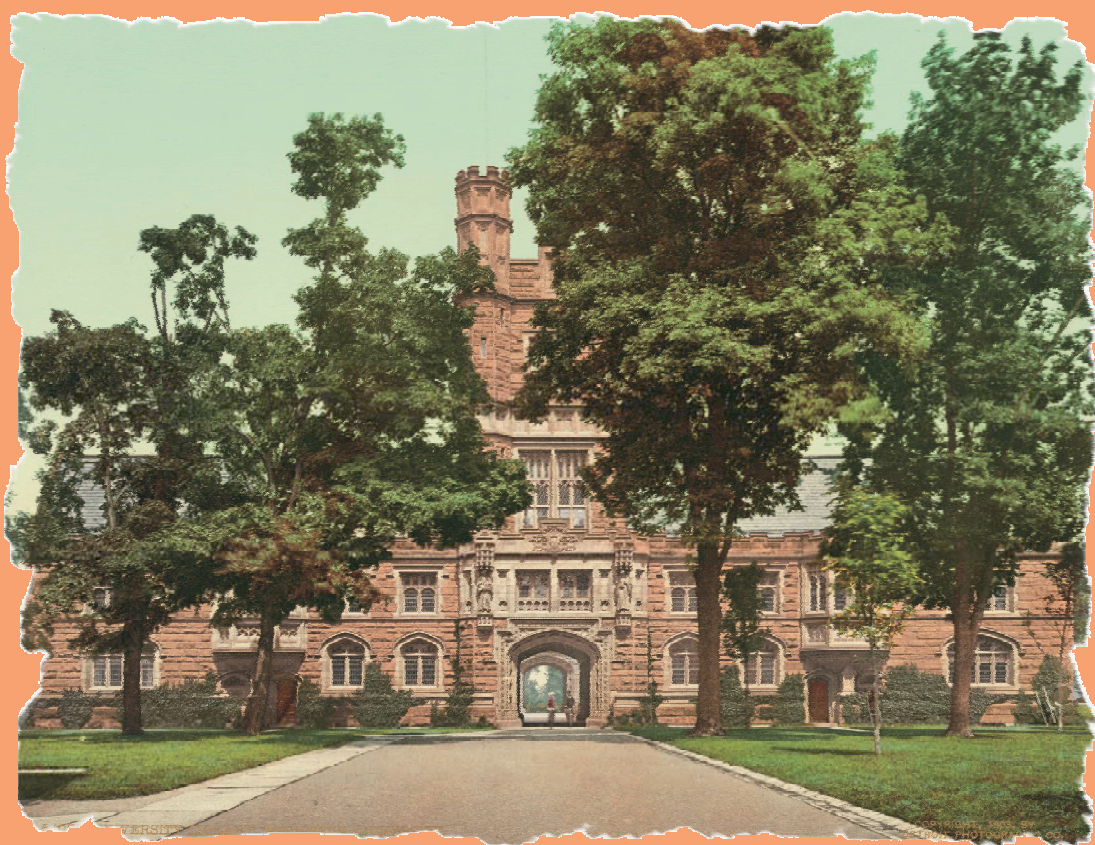

Jakub Oniszczyk

Studiuj za granicą

KOŁEZI

KRAJOWY OŚRODEK WSPIERANIA
EDUKACJI ZAWODOWEJ I USTAWICZNEJ

Jakub Oniszcuk

STUDIUM ZA GRANICĄ

Warszawa 2008

Nota od Autora

Wszystkie informacje w publikacji zostały zebrane z należytą starannością. Nie jest niestety możliwe zapewnienie ich aktualności w czasie lektury ponieważ mogły się one zmienić. Autor publikacji w żaden sposób nie jest odpowiedzialny za wykorzystanie informacji przez czytelnika, do którego należy zweryfikowanie informacji zawartych w publikacji przed ich wykorzystaniem.

Autor:

Jakub Oniszczyk

Projekt graficzny okładki:

Krzysztof Biesaga (fot. University Library, Princeton University; ze zbiorów Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych)

Opracowanie redakcyjne i korekta:

Marta Kotarba

Skład:

 Krzysztof Biesaga

Druk i oprawa:

„Matrix”, Nowa Iwiczna

ISBN 978-83-88780-86-8

Publikacja wydana ze środków Projektu Euroguidance Poland, przy finansowym wsparciu Komisji Europejskiej w ramach programu Kształcenie przez Całe Życie. Treść publikacji nie ma na celu wyrażenia stanowiska Komisji Europejskiej, która nie ponosi jakiegokolwiek odpowiedzialności za jej zawartość.

Spis treści

Wstęp.....	5
Część 1. Być albo nie być ... studentem za granicą.....	7
Wyjazd na studia zagraniczne po maturze	7
Zanim wybierzesz.....	7
Dowiedz się więcej.....	8
Rekrutacja	10
Finansowanie nauki	12
Przygotowanie pobytu	13
Wyjazd na studia zagraniczne podczas nauki na uczelni w Polsce... ..	14
Wyjazd na zagraniczne studia doktoranckie.....	16
Część 2. Możliwości studiowania w krajach Europy	17
Austria.....	17
Dania.....	20
Finlandia.....	22
Francja	25
Holandia.....	27
Irlandia	29
Niemcy	33
Norwegia	37
Szwecja.....	39
Wielka Brytania	41
W skrócie.....	46
Załącznik. Adresy polskich ambasad w Europie	53

WSTĘP

Jeżeli nie Oxford to co? Może uniwersytet w Pradze, albo w Kopenhadze ... I dlaczego w innym kraju? Jest wiele powodów, dla których warto studiować za granicą. Pierwszy i najważniejszy – dlatego, że bez większych przeszkód już można. Studia za granicą są na wyciągnięcie ręki. Od chwili wejścia Polski do grupy państw należących do Unii Europejskiej zniknęło większość barier, które uniemożliwiały dalsze kształcenie w krajach unijnych. Zasady rekrutacji są jednakowe dla wszystkich kandydatów z obszaru Unii, warunki studiowania również. Wystarczy polska matura i znajomość wymaganego języka obcego, aby dostać się na studia. Oferta edukacyjna Europy jest bardzo bogata i dostępna w wielu językach narodowych. Studia na zagranicznej uczelni są postrzegane jako bardziej prestiżowe, zagraniczne dyplomy zapewniają także lepszą perspektywę kariery.

Niniejsza publikacja jest adresowana do młodzieży: uczniów i absolwentów szkół średnich, studentów oraz do osób dorosłych, które wspierają młodzież w wyborach edukacyjnych: doradców zawodowych, pedagogów i psychologów, a także rodziców. Każdy, kto szuka wiadomości na temat studiowania za granicą i weźmie tę publikację do ręki znajdzie tu niezbędne informacje, a także będzie wiedział, gdzie można ich dalej szukać. Książka jest podzielona na dwie części. Pierwsza część – „Być albo nie być ... studentem za granicą” – to swoisty niezbędnik każdego wyjeżdżającego na studia zagraniczne, podpowiadający na co należy zwrócić uwagę podczas wyboru studiów, rekrutacji i przygotowań do pobytu. W drugiej części – „Możliwości studiowania w krajach Europy” dostępne są informacje, dotyczące opcji kształcenia na poziomie uniwersyteckim w krajach Unii Europejskiej (z wyjątkiem Polski), w krajach Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (Norwegii, Szwajcarii, Islandii, Liechtensteinie) i kraju kandydującego do UE – Turcji. Kraje zostały podzielone na dwie grupy. Kryterium wyboru była dostępność do informacji o możliwościach kształcenia na poziomie uniwersyteckim. W pierwszej grupie znalazły się te kraje, o których Autor zebrał szersze informacje. W drugiej zaś grupie – pozostałe kraje. Na końcu informatora znajduje się załącznik z adresami polskich placówek dyplomatycznych w Europie.

CZĘŚĆ 1.

BYĆ ALBO NIE BYĆ ... STUDENTEM ZA GRANICĄ

Każda osoba, która spełnia dwa podstawowe warunki – ma zdaną maturę i zna język angielski lub język kraju, do którego wyjeżdża w stopniu umożliwiającym naukę – może wyjechać na studia do wybranego kraju Europy. Są trzy możliwości studiowania za granicą:

- **wyjazd na studia zagraniczne zaraz po maturze**, w ramach procesu rekrutacji studentów zagranicznych,
- **wyjazd na studia zagraniczne podczas nauki na uczelni w Polsce**, w ramach programu wymiany studentów Erasmus lub z inicjatywy własnej,
- **wyjazd na zagraniczne studia doktoranckie**.

Wjazd na studia zagraniczne po maturze

Jest wiele powodów, dla których warto studiować za granicą. Najważniejsze, abyś Ty wiedział dlaczego tego chcesz. Równie istotne jest **przygotowanie się do wyjazdu na studia**. Powinieneś je zacząć przynajmniej rok przed planowanym rozpoczęciem nauki. Będziesz potrzebował czasu, aby wybrać kierunek i uczelnię, przebrnąć przez rekrutację i przygotować swój pobyt.

Zanim wybierzesz

Sprawdź, co Cię interesuje, co chciałbyś studiować. Weź pod uwagę własne zainteresowania, predyspozycje, możliwości i talenty, wyniki w nauce oraz ulubione przedmioty szkolne. Zastanów się co będziesz robił po ukończonych studiach, pomyśl jaką pracę będziesz mógł wykonywać. Pamiętaj, że studia nie są końcem Twojej edukacji. Jako osoba dorosła będziesz się doskonalił i podnosił kwalifikacje przez całe życie. Posłuchaj co inni myślą o Twoich planach. Swoje pomysły możesz przedyskutować z doradcą zawodowym w szkole lub urzędzie pracy, pedagogiem lub psychologiem szkolnym, z rodzicami albo

z osobą, której ufasz. Wybierając, kieruj się osobistymi preferencjami a nie presją znajomych, czy rodziny lub też aktualną modą.

Teraz wybierz kierunek studiów, który najbardziej Ciebie interesuje oraz dodatkowo dwa lub trzy, których studiowanie rozważasz. We wszystkich krajach Unii Europejskiej będziesz mógł aplikować na więcej niż jeden kierunek. Warto wcześniej wiedzieć, co będzie najlepszą, możliwą alternatywą dla Twojej wymarzonej opcji, niż podejmować decyzję tuż przed końcem rekrutacji. **Pamiętaj – kierunek powinien być tak dobrany, aby przedmioty zdawane na maturze spełniały wymagania rekrutacyjne stawiane przez wybraną szkołę wyższą.**

Kolejny krok to wytypowanie uczelni. Perspektywy są naprawdę imponujące – w Europie jest kilkaset uczelni wyższych oferujących praktycznie nieograniczone możliwości wyboru przedmiotów i sposobu studiowania. Pierwszym ważnym kryterium jest **dostępność kierunku** na wybranym uniwersytecie, drugim – rankingi uczelni z danego kraju. Weź pod uwagę ranking uczelni oraz ranking kierunków. **Najlepsze światowe rankingi uczelni wyższych znajdziesz na stronach www.arwu.org lub www.topuniversities.com.** Może się zdarzyć, że wybrana uczelnia ma bardzo dobre notowania, ale preferowany przez Ciebie kierunek studiów został oceniony słabo. Pamiętaj, że nie ma uczelni kształcącej najlepiej we wszystkich przedmiotach. Informacje na temat rankingów w poszczególnych krajach znajdziesz w drugiej części publikacji. Kolejnym kryterium jest **język nauczania**. Już sam wybór uniwersytetu w danym kraju zawęży możliwości studiowania, najczęściej do języka narodowego oraz języka angielskiego, w którym wykłada się w Europie coraz więcej przedmiotów. Nie zaszkodzi również sprawdzić **doświadczeń innych studentów**, którzy chętnie dzielą się informacjami na temat tego, jak wygląda studiowanie na danym uniwersytecie. Ich opinie znajdziesz na stronach internetowych uczelni zagranicznych, na portalach studenckich, czy na forach internetowych poświęconych studiowaniu za granicą, np. na stronach poświęconych studiowaniu w Wielkiej Brytanii www.thestudentroom.co.uk/index.php, www.polishstudent.co.uk, www.britishcouncil.pl/forum/. Wiele opinii pozwoli Ci wyrobić Twoje własne zdanie. Warto również wziąć pod uwagę **lokalizację uczelni**. Może lepszy będzie mały, kameralny ośrodek akademicki, gdzie koszty utrzymania są znacząco niższe niż na uniwersytecie w dużym mieście.

Dowiedz się więcej

Ponieważ zamierzasz studiować za granicą powinieneś poznać system edukacji na poziomie szkolnictwa wyższego, w kraju do którego się wybierasz. Każdy kraj prowadzi własną, niezależną politykę edukacyjną, ale w wyniku ustaleń tzw. Procesu Bolońskiego kraje europejskie wprowadziły m.in.: trójstopniowy system kształcenia dzielący studia na – studia I stopnia (licencjackie), studia II stopnia (magisterskie), studia III stopnia (doktoranckie); oraz System Transferu Punktów Kredytowych (ECTS). ECTS jest to międzynarodowy sposób oceniania przyjęty przez uczelnie, tak aby było ono dla studentów przejrzyste i pozwalało określić na jakim etapie nauki znajdują się w danym. ECTS ułatwia przenoszenie się z jednej uczelni na drugą. Jego zasady są bardzo proste – w ciągu roku na każdym przedmiocie masz do zdobycia 60 punktów kredytowych. Więcej informacji o System Transferu Punktów Kredytowych znajdziesz na stronie www.socrates.org.pl/socrates2/ a na witrynie www.eurydice.org/portal/page/portal/Eurydice dowiesz się o systemach edukacyjnych w krajach Unii Europejskiej.

Ogólne warunki studiowania

Warto dowiedzieć się więcej o uczelni, którą wybrałeś, poznać nie tyle jej historię, ale bardziej kulturę studiowania, organizację roku akademickiego, metody nauczania, szczegóły dotyczące wybranego programu kształcenia. Tego typu informacje znajdziesz na stronach internetowych uczelni i wydziałów, oraz otrzymasz je od osób, które już tam studiują, bądź studiowały. Studia za granicą wyglądają inaczej niż w Polsce. Nauka w małych grupach, wiele zajęć praktycznych, dobrze wyposażone laboratoria, dostęp do pomocy naukowych ułatwiają zdobywanie wiedzy. Studiowanie to nie tylko obowiązki (nauka) i przyjemności (życie studenckie), to również nowe możliwości, jakie daje uczelnia, np. odbycie części studiów lub praktyk za granicą, w ramach programu Erasmus, lub zdobycie tzw. podwójnego dyplomu. Wiele uczelni zagranicznych oferuje studentom możliwość uzyskania dyplomu studiów licencjackich lub magisterskich innych uczelni, z którymi mają podpisane stosowne porozumienia.

Uczelnie zagraniczne są dobrze przygotowane na Twoje przyjęcie, zależy im abyś u nich studiował. **Biura ds. studentów zagranicznych** odpowiadają za kontakty ze studentami-obcokrajowcami. Pomoc ze strony uczelni będzie Ci najbardziej potrzebna na etapie rekrutacji oraz w początkowym okresie edukacji. Pytaj się o wszystko co wydaje Ci się istotne, przede wszystkim o procedurę rekrutacyjną – wymagane dokumenty, terminy, egzaminy, sposób powiado-

mienia o przyjęciu/nieprzyjęciu na studia. Dowiedz się, za co będziesz musiał płacić. Może to być opłata rekrutacyjna lub opłata rejestracyjna. W niektórych krajach Europy nauka jest bezpłatna, ale trzeba co semestr płacić pewną kwotę pieniędzy za obsługę studentów przez administrację. Kolejne ważne informacje dotyczą zakwaterowania. W zależności od kraju i uczelni otrzymasz miejsce w akademiku lub będziesz musiał jeszcze przed wyjazdem poszukać dachu nad głową, ponieważ nie wszędzie szkoły wyższe dysponują bazą noclegową dla studentów. Niekiedy kwestiami zakwaterowania zajmują się organizacje studenckie, firmy zewnętrzne. Może się też zdarzyć, że sieć akademików w danym kraju jest zarządzana centralnie. W kontaktach z uczelnią ważne jest ustalenie za co odpowiada uniwersytet, a co będziesz musiał zrobić samodzielnie.

Po rozpoczęciu nauki uczelnia zaprosi Ciebie do udziału w programie powitalnym. Zostanie Ci przydzielony student-opiekun, który pomoże Ci zadowolnić się w nowym środowisku – pokaże uczelnię, pozna z innymi studentami, doradzi w kwestiach praktycznych podczas pierwszych tygodni pobytu. Możesz również trafić na obowiązkowy kurs kultury i języka kraju, w którym studiujesz.

Organizacje studencki

Praktycznie na każdej uczelni istnieją organizacje studenckie. Nie zdziw się jeżeli będziesz się musiał do jakiejś zapisać – na niektórych uczelniach przynależność do organizacji studenckich jest obowiązkowa i wiąże się z wniesieniem okresowej składki. Ma to swoje dobre strony. Studenci zrzeszeni w organizacjach mają zniżki na transport miejski, bezpłatny dostęp do akademickiej służby zdrowia, stołówek i infrastruktury sportowej uczelni. Mogą być dodatkowo ubezpieczeni lub skorzystać z wynegocjowanych przez organizację zniżek przy wykupie ekstra ubezpieczenia na życie. Twoje korzyści to nie tylko kolejne rabaty ale również szansa na poznanie innych studentów.

Kultura kraju

Zanim „zatopisz się” w nauce i życiu studenckim poszukaj podstawowych informacji o kraju, w którym przez kilka lat będziesz mieszkał. Poznaj zwyczaje i mentalność jego mieszkańców, znajomość języków obcych, historię kraju – odrobina wiedzy przed wyjazdem nie zaszkodzi, reszty doświadczysz na miejscu.

Rekrutacja

Rekrutacja na studia na uczelniach zagranicznych rozpoczyna się nawet dwanaście miesięcy przed inauguracją roku akademickiego. Rekrutacja jest najczęściej kilkuetapowa z wyznaczonymi, nieprzekraczalnymi **terminami**. W zależności od kraju, na studia I stopnia (licencjackie) dokumenty składa się bezpośrednio na wybranej uczelni lub przechodzi się przez centralną procedurę, za którą odpowiadają specjalnie do tego celu powołane instytucje, właściwe ministerstwo lub ambasada danego kraju. Centralna rekrutacja polega na przyjęciu zgłoszenia na studia od wszystkich kandydatów, przekazaniu aplikacji uczelniom i opublikowaniu wyników rekrutacji. Kryteria przyjęcia na studia oraz decyzję o przyjęciu ustala i podejmuje uczelnia.

Każda szkoła wyższa określa jaką średnią, z jakich i z ilu przedmiotów musisz osiągnąć na **maturze**, aby zostać przyjętym na wybrany kierunek studiów. Dla przyjmującej uczelni równie istotna może być Twoja **motywacja** do podjęcia nauki na danym kierunku i uniwersytecie, zawarta w liście motywacyjnym, będącym częścią wymaganej dokumentacji aplikacyjnej oraz **referencje** wystawione przez nauczyciela lub dyrektora szkoły. Liczy się również **znajomość języka obcego**, potwierdzona certyfikatem językowym. Twoja aplikacja zostanie odrzucona jeżeli zapomnisz dołączyć **dowodu opłaty** za rekrutację. Niektóre uczelnie wymagają dodatkowo m.in. zaświadczenia o przyjęciu na studia I stopnia w Polsce lub świadectw z poprzednich lat nauki w szkole średniej. Część dokumentów, które powinienesz złożyć, starając się o przyjęcie na studia musi być przetłumaczona przez tłumacza przysięgłego na język kraju, w którym zamierzasz studiować lub potwierdzona przez ambasadę. Na kierunki medyczne i artystyczne organizowane są często **egzamininy lub rozmowy wstępne**, dodatkowo na kierunki artystyczne wymagane jest przedstawienie portfolio z pracami.

Wszystkie informacje odnośnie rekrutacji – kryteria, które należy spełnić, formularz aplikacyjny, wymagane dokumenty, terminy znajdziesz na stronach internetowych uczelni wyższych lub portalach internetowych poświęconych studiowaniu za granicą. Podczas rekrutacji również szkoły wyższe mają pewne zobowiązania wobec Ciebie – muszą np. w deklarowanym terminie powiadomić o wynikach rekrutacji i przedstawić ofertę dotyczącą studiów. Ponieważ będziesz jedną z wielu starających się o przyjęcie osób musisz pilnować terminów i zadbać o spełnienie wymagań rekrutacyjnych – inaczej wyeliminujesz sam siebie i ułatwisz przyjęcie na studia innym kandydatom.

Rekrutacja na studia II stopnia (magisterskie) jest prowadzona bezpośrednio przez szkoły wyższe, które indywidualnie ustalają kryteria przyjęcia. Podstawowym wymaganiem jest ukończenie studiów licencjackich i znajomość języka danego kraju lub języka angielskiego.

Finansowanie nauki

Edukacja kosztuje. Również za granicą trzeba zapłacić za akademik lub wynajęty pokój. Pokryć koszty czesnego. Kupić podręczniki. Codzienne utrzymanie to kolejne wydatki. Dobrze jeśli rodzice mogą ponieść wszystkie koszty. Nie zawsze jest to możliwe i trzeba znaleźć inne sposoby na dopięcie edukacyjnego budżetu – kredyty studenckie, stypendia i granty oraz zarobkowanie w czasie studiów. Nauka za granicą nie musi wcale być droższa niż edukacja w Polsce. W wielu krajach Europy nie trzeba płacić za studia, niektóre rządy oferują preferencyjne kredyty **wszystkim** studentom na pokrycie czesnego (Wielka Brytania), władze krajowe lub regionalne dysponują również pulą stypendiów (Niemcy, Belgia). Na utrzymanie na obczyźnie możesz wydać porównywalną kwotę pieniędzy, jak na studia w Polsce. Skalkuluj średnie koszty utrzymania w danym kraju, czy mieście. Potrzebne informacje znajdziesz na stronach internetowych uczelni lub organizacji studenckich. Pamiętaj – w kraju i za granicą życie i nauka są zawsze najdroższe w dużych miastach.

Stypendia dla studentów

Programy stypendialne często nie obejmują całego, kilkuletniego toku studiów. Przyznawane są na pokrycie kosztów utrzymania. W zależności od kraju finansowane są przez uczelnie lub władze danego państwa, działające poprzez wyspecjalizowane agencje rządowe zajmujące się przyznawaniem dofinansowania studentom zagranicznym. Niekiedy wnioski o stypendia trzeba składać w ambasadach lub instytutach kulturalnych. Pula stypendiów jest zawsze ograniczona. Postaraj się znaleźć instytucję lub osobę prywatną, która zapłaci za Twoją naukę. Na stronie www.mojestypendium.pl znajdziesz wyszukiwarke stypendiów. Stypendia przyznaje również Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki www.visegradfund.org/scholarships i Fundacja Rotary www.rotary.org.pl. W placówkach British Council w Polsce znajdziesz publikację **Grants Register** – wydawaną corocznie po angielsku, poświęconą dostępności grantów i stypendiów na całym świecie. Szczegółowe informacje dotyczące stypendiów w wybranym kraju znajdziesz także drugiej w części niniejszego opracowania.

Kredyt studencki

W niektórych krajach masz prawo ubiegać się o udzielenie pożyczki na czesne na takich samych prawach jak jego obywatele. Pożyczkę zaczniesz spłacać dopiero po ukończeniu studiów, jeżeli Twój dochód przekroczy określony próg. Tak jest np. w Wielkiej Brytanii.

Nauka i praca

Połączenie nauki i pracy jest sposobem na poprawę stanu Twojego budżetu. Czy będzie to możliwe zależy głównie od rozkładu zajęć, Twojej motywacji do zarobkowania oraz umiejętności dobrego zaplanowania czasu. Zanim się zatrudnisz sprawdź czy możesz pracować bez zbędnych formalności. Niektóre kraje Unii Europejskiej nadal będą wymagały od Ciebie zezwoleń. Inne mają tygodniowe limity czasu pracy. W poszukiwaniu szczegółów dotyczących zatrudnienia odwiedź strony Europejskich Służb Zatrudnienia www.europa.eu.int/eures/home.jsp?lang=pl lub www.eures.praca.gov.pl. Niektóre uniwersytety proponują studentom odpracowanie czesnego, np. w bibliotece.

Przygotowanie pobytu

We wszystkich krajach Unii Europejskiej będziesz musiał zarejestrować swój pobyt. W zależności od kraju będziesz mógł to zrobić na posterunku policji, w urzędzie administracji lokalnej lub urzędzie ds. cudzoziemców. Najczęściej będziesz potrzebował dokumentu tożsamości, zaświadczenia z uczelni o przyjęciu na studia, dowodu ubezpieczenia społecznego i potwierdzenie posiadania wystarczających środków na utrzymanie (może to być pismo z banku z informacją o stanie konta lub Twoje pisemne oświadczenie). Za rejestrację pobytu będziesz musiał zapłacić.

Ubezpieczenie zdrowotne jest wymagane w każdym kraju Unii Europejskiej. W oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania składasz wnioski o wydanie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Wyjeżdżając za granicę zabierz dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony. Pamiętaj, że posiadane ubezpieczenie nie będzie obowiązywało na wszystkie usługi medyczne, np. leczenie dentystyczne czy specjalistyczne zabiegi. Może się okazać, że będziesz musiał zapłacić za udzieloną pomoc medyczną. Wtedy karta upoważnia Cię do ubiegania się o zwrot poniesionych kosztów. Czasami uczelnie wyższe posiadają tzw. akademicką służbę zdrowia, dostępną po zapisaniu się do organizacji studenckiej. Pod tym adresem dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia za granicą www.nfz.gov.pl.

Zanim wyjedziesz sprawdź jakie jeszcze dokumenty powinieneś zabrać ze sobą i czy muszą być przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego na język danego kraju. Jeżeli jesteś zainteresowany studiami w krajach Unii Europejskiej i potrzebujesz na ten temat więcej informacji możesz skontaktować się z przedstawicielami sieci **Euroguidance** www.euroguidance.net, [13](http://www.euro-</p></div><div data-bbox=)

guidance.pl. Euroguidance promuje mobilność edukacyjną obywateli Europy i udostępnia informacje na temat możliwości kształcenia w krajach Unii. Możesz również skorzystać z portalu **PLOTEUS**. Jest to internetowa baza danych o możliwościach kształcenia dostępna w 24 językach, podzielona na cztery kategorie tematyczne: *możliwości kształcenia, systemy edukacji, wymiana i stypendia, przeprowadzka do innego kraju*. **Portal PLOTEUS znajdziesz pod adresem** <http://ec.europa.eu/ploteus/>.

Pamiętaj

- Wybierz kierunek studiowania tak, aby przedmioty zdawane na maturze spełniały wymagania przyjęcia na studia stawiane przez uczelnię.
- Rekrutacja na uczelnie zagraniczne zaczyna się rok przed rozpoczęciem studiów za granicą.
- Zadbaj o spełnienie wymagań rekrutacyjnych – inaczej wyeliminujesz sam siebie i ułatwisz przyjęcie na studia innym kandydatom.
- W kontaktach z uczelnią ustal za co odpowiada uniwersytet, a co będziesz musiał zrobić samodzielnie.
- Studia za granicą oznaczają otwarcie na świat, nie zamykają możliwości powrotu do Polski.
- Studia nie są końcem Twojej edukacji – będziesz się doskonalił i podnosił kwalifikacje przez całe życie.

Wyjazd na studia zagraniczne podczas nauki na uczelni w Polsce

Będąc studentem na uczelni w Polsce masz również możliwość wyjazdu na studia zagraniczne. Skorzystaj z oferty programu wymiany studentów Socrates **Erasmus** finansowanego przez Unię Europejską w ramach programu *Uczenie się przez całe życie*. Erasmus rozwija międzynarodową współpracę między uczelniami oraz wspiera mobilność edukacyjną studentów. Jeżeli uczelnia, na której studiujesz jest zaangażowana w program Erasmus i prowadzi wymianę studentów możesz starać się o **wyjazd na część studiów**, do uczelni zagranicznej, która współpracuje z Twoją szkołą, lub o **wyjazd na praktykę**, do zagranicznej instytucji nieakademickiej współpracującej z Twoją uczelnią. O wyjazd w ramach Erasmus możesz się ubiegać tylko na macierzystej uczelni. Uczelnie otrzymują fundusze na wyjazdy studentów, organizują je i wypłacają stypendia. Samodzielnie prowadzą również rekrutację i ocenę kandydatów według

kryteriów przyjętych na danej uczelni. Najczęściej wygląda to tak – w terminie wyznaczonym przez szkołę musisz złożyć list motywacyjny z uzasadnieniem wyboru uczelni, wskazać maksymalnie dwie szkoły, w których chcesz studiować, wybrać semestr studiów. Do dokumentacji dołączasz także opinię koordynatora Erasmusa na Twojej uczelni, informację o średniej ocen i dokument potwierdzający znajomość wymaganego języka obcego. Ostateczną decyzję o Twoim przyjęciu podejmuje uczelnia partnerska.

Jako stypendysta Erasmusa możesz wyjechać do jednego z 27 krajów członkowskich Unii Europejskiej, krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego, tj. Islandii, Lichtensteinu i Norwegii oraz do kraju kandydującego do UE – Turcji. Możesz odbyć część studiów tylko na wydziale kształcącym w tej samej dziedzinie, którą studiujesz, ewentualnie w dziedzinie pokrewnej. Na studia lub praktykę możesz wyjechać na okres od 3 do 12 miesięcy, w obrębie tego samego roku akademickiego. Stypendium, które rozpoczęło się w semestrze letnim jednego roku akademickiego nie może być kontynuowane w semestrze zimowym następnego roku.

Aby okres studiów za granicą w ramach programu Erasmus został uznany i zaliczony przez Twoją uczelnię, przed wyjazdem na stypendium trzy strony: Ty, uczelnia macierzysta i uczelnia przyjmująca podpisują **Porozumienia o programie zajęć** (*Learning Agreement*). Porozumienie określa program zajęć, w jakich masz uczestniczyć oraz liczbę punktów ECTS, jaka będzie przyznana za ich zaliczenie. Po zakończeniu pobytu na stypendium uczelnia przyjmująca wydaje **Wykaz zaliczeń** (*Transcript of Records*). Jeżeli zrealizowałeś program pobytu zgodnie z porozumieniem, a z wykazu wynika, że zaliczyłeś wszystkie uzgodnione przedmioty, uczelnia macierzysta uznaje okres studiów odbytych za granicą.

Więcej informacji dotyczących możliwości udziału w programie Socrates Erasmus znajdziesz u wydziałowego albo uczelnianego koordynatora Erasmusa lub w biurze współpracy z zagranicą oraz na stronie internetowej www.frse.org.pl, klikając w zakładkę *Erasmus*.

Jeżeli jesteś studentem na polskiej uczelni i chcesz uczyć się za granicą dłużej niż tylko jeden semestr możesz po ukończeniu studiów I stopnia (licencjackich, inżynierskich) kontynuować naukę na studiach uzupełniających II stopnia (magisterskich) na wybranej uczelni zagranicznej w Europie. Kryteria przyjęcia na studia uzupełniające będą się różnić w zależności od kierunku i uczelni. Podstawowym wymaganiami podczas rekrutacji oprócz stopnia licencjata jest np. średnia ocen z wybranych przedmiotów, znajomość języka danego kraju lub języka angielskiego potwierdzona certyfikatem. Jeżeli nie ukończyłeś w Polsce studiów I stopnia musisz starać się o przyjęcie na pierwszy rok na wybrany kierunek/ uczelnię i rozpoczniesz swoją edukacyjną przygo-

dę od początku w nowym kraju. O planowaniu nauki za granicą przeczytasz w rozdziale **Wyjazd na studia zagraniczne po maturze**.

Wyjazd na zagraniczne studia doktoranckie

Jeżeli zdecydujesz się na karierę naukową możesz stracić się o przyjęcie na studia doktoranckie w krajach Europy. Wymagania stawiane kandydatom różnią się w zależności od uczelni i kierunku dalszych studiów. Oprócz tytułu magistra, potwierdzonej znajomości języka obcego lub języka angielskiego na bardzo wysokim poziomie, będziesz musiał przedstawić m.in. propozycje badań, które zamierzasz prowadzić podczas studiów, referencje lub listy polecające od co najmniej dwóch profesorów oraz przetłumaczony wykaz ocen.

CZĘŚĆ 2.

MOŻLIWOŚCI STUDIOWANIA W KRAJACH EUROPY

W tej części publikacji znajdziesz szczegółowe informacje dotyczące możliwości kształcenia na poziomie uniwersyteckim w krajach Unii Europejskiej z wyjątkiem Polski, krajach Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu i kraju kandydującego do UE – Turcji.

AUSTRIA

Stolica Wiedeń	Język urzędowy niemiecki	Waluta euro
Domena internetowa .at	Kod telefoniczny + 43	W internecie www.oead.ac.at www.austria.org.pl

Ośrodki akademickie i główne szkoły wyższe

W Austrii można studiować na uniwersytetach, uczelniach artystycznych oraz w wyższych szkołach zawodowych. Największym ośrodkiem akademickim w Austrii jest **Wiedeń**, z najstarszym uniwersytetem w krajach niemieckojęzycznych, założonym w 1365 roku przez księcia Rudolfa IV, Uniwersytetem Wiedeńskim. Na czternastu wydziałach uniwersytetu kształci się ponad 72 tysiące studentów, mając do wyboru 52 programy kształcenia na poziomie licencjackim i 108 na poziomie magisterskim (informacje za stroną uniwersytetu: www.univie.ac.at). W stolicy Austrii studiować można również na Wiedeńskim Uniwersytecie Medycznym – www.meduniwien.ac.at, Wiedeńskim Uniwersytecie Technicznym – www.tuwien.ac.at, Akademii Sztuk Pięknych – www.akbild.ac.at oraz w Akademii Muzycznej i Teatralnej – www.mdw.ac.at. Poza Wiedniem dużym miastem akademickim jest **Graz**, drugie co do wielkości miasto Austrii. W zależności od wybranego kierunku w Graz można

studiować na: uniwersytecie – www.uni-graz.at, Uniwersytecie Technicznym – www.tugraz.at, Uniwersytecie Medycznym – www.meduni-graz.at, również w Akademii Muzycznej i Teatralnej – www.kug.ac.at. Pozostałe ośrodki akademickie to **Lin**z (Uniwersytet w Linzu, Akademia Sztuk Pięknych i Wzornictwa Przemysłowego), **Innsbruck** (Uniwersytet w Innsbrucku, Uniwersytet Medyczny w Innsbrucku), **Klagenfurt** (Uniwersytet w Klagenfurcie) i **Salzburg** (Uniwersytet w Salzburgu). Wyczerpujące informacje na temat szkół wyższych w Austrii oraz adresy internetowe uczelni znajdziesz na stronie www.oead.ac.at lub na stronie www.eurydice.org.

O **przyjęcie na uniwersytet** należy zwrócić się bezpośrednio do wybranej uczelni wypełniając formularz zgłoszeniowy dostępny na stronach internetowych szkół wyższych lub aplikację on-line. Ponadto wymagane są jeszcze dodatkowo: kserokopia paszportu, świadectwo dojrzałości oraz certyfikat znajomości języka niemieckiego. O przyjęciu na studia decydują wyniki z egzaminu maturalnego. W przypadku studiów na kierunkach: administracja, marketing i zarządzanie, biologia, medycyna, farmacja, psychologia, weterynaria, stomatologia, dziennikarstwo, które są objęte tzw. systemem numerus clausus (więcej informacji patrz: Niemcy) uniwersytety mogą wprowadzić limit przyjęć oraz dodatkowe wymagania aplikacyjne i egzaminy.

Rekrutacja ma miejsce dwa razy w roku (do 1 lutego na najbliższy semestr letni, do 1 września na najbliższy semestr zimowy). Za dodatkową opłatą można przedłużyć składanie dokumentów – do kwietnia na semestr zimowy, do października na semestr letni).

Nauka na austriackich uniwersytetach jest płatna. Wysokość czesnego jest ustalana każdego roku, w 2008 roku wynosiła 363 euro za semestr.

Aby zostać przyjętym na uczelnię artystyczną należy zdać egzamin wstępny, którego termin wyznacza indywidualnie każda uczelnia i który może się odbyć na kilka miesięcy przed rozpoczęciem studiów. W zależności od wybranego kierunku kształcenia podczas egzaminu uczelnia może wymagać przykładów własnych prac. Aby zostać przyjętym na uczelnię artystyczną trzeba zadać egzamin, dostarczyć kserokopię paszportu, świadectwo maturalne i certyfikat znajomości języka niemieckiego.

Uczelnie wyższe w Austrii wymagają **znajomości języka niemieckiego** na poziomie umożliwiającym naukę. Potwierdzeniem takiej znajomości jest **Österreichisches Sprachdiplom (ÖSD)** – austriacki dyplom języka niemieckiego. Do egzaminu przygotowuje i egzaminy przeprowadza Instytut Austriacki w Polsce. Szczegóły dotyczące egzaminu są dostępne na stronie Instytutu w Warszawie www.oesterreichinstitut.waw.pl lub Krakowie www.oesterreichinstitut.krakow.pl. Niektóre uczelnie akceptują certyfikaty znajomości języka niemieckiego wydawane przez Instytut Goethego www.goethe.de.

Na stronie www.grants.at znajduje się **baza danych o stypendiach**, informacje na temat grantów można znaleźć również na stronie Austriackiego Forum Kultury w Warszawie www.austria.org.pl.

Pozostając w Austrii powyżej trzech miesięcy trzeba zarejestrować pobyt w urzędzie, dostarczając wypełniony formularz, dostępny na www.bmi.gv.at, dokumenty potwierdzające ubezpieczenie, np. Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych na utrzymanie oraz zaświadczenie o przyjęciu na studia. Rejestracja kosztuje 15 euro. Studenci z Polski muszą uzyskać pozwolenie na pracę w Austrii.

Jeżeli jesteś ubezpieczony w Polsce, w Narodowym Funduszu Zdrowia, masz prawo do korzystania z opieki zdrowotnej w Austrii, na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony zabierz ze sobą. Sprawdź do czego uprawnia cię Twoje ubezpieczenie. Pod tym adresem dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia w za granicą www.nfz.gov.pl.

Zakwaterowanie pomoże Ci znaleźć twoja uczelnia. Szkoły wyższe dysponują akademikami, możliwe jest również wynajęcie mieszkania. Informacje o wolnych miejscach znajdziesz w bazie danych www.housing.oead.ac.at lub na stronie www.akademikerhilfe.at.

Rekrutacja na studia na przykładzie Uniwersytetu w Wiedniu

Rekrutacja na Uniwersytet w Wiedniu odbywa się poprzez portal uniwersytecki <http://studieren.univie.ac.at/>, na którym znajdują się wszystkie niezbędne informacje niezbędne dla kandydatów na studia. Uczelnia wyznacza termin rekrutacji dla kandydatów z krajów Unii Europejskiej. **Rekrutacja jest prowadzona on-line.** Po obowiązkowym zarejestrowaniu się przechodzisz przez kolejne etapy naboru na studia. Aby zostać studentem uniwersytetu musisz legitymować się zdaną maturą i dostarczyć potwierdzoną przez notariusza kopię świadectwa dojrzałości. Uczelnia wymaga potwierdzonej dyplomem/ certyfikatem znajomości języka niemieckiego.

DANIA

Stolica Kopenhaga	Język urzędowy duński	Waluta korona duńska
Domena internetowa .dk	Kod telefoniczny + 45	W internecie www.ciriusonline.dk www.studyindenmark.dk

W Danii wykształcenie wyższe można zdobyć na uniwersytetach, kształcących na poziomie licencjackim, magisterskim i doktoranckim oraz w szkołach wyższych (*Professionshøjskoler*), które kształcą na poziomie licencjackim. Najważniejszym miastem akademickim jest **Kopenhaga**, w której znajduje się największa instytucja edukacyjna i naukowa w kraju – Uniwersytet w Kopenhadze. Został założony w 1497 roku przez króla Krystiana I, kształci na ośmiu wydziałach. Uczelnia może pochwalić się ośmioma laureatami nagrody Nobla w fizyce i medycynie. Według rankingu *Times Higher Education Supplement* – www.timeshighereducation.co.uk, opublikowanego w październiku 2008 roku uniwersytet zajmuje 48 miejsce na świecie i 12 w Europie pośród uczelni wyższych (informacje za stroną uniwersytetu: www.ku.dk). W stolicy można studiować również na najmłodszej duńskiej uczelni – Kopenhaskim Uniwersytecie Informatycznym – www.itu.dk, w Kopenhaskiej Szkole Biznesu – www.cbs.dk oraz na Królewskiej Akademii Sztuk Pięknych – www.kunstakademiet.dk. Studiować można również na Uniwersytecie w **Roskilde** – www.ruc.dk/ruc/, w **Lyngby** na Duńskim Uniwersytecie Technicznym – www.dtu.dk oraz na Uniwersytecie w **Aarhus** – www.aau.dk. Wyczerpujące informacje na temat szkół wyższych w Danii oraz adresy internetowe uniwersytetów znajdziesz na stronie www.ciriusonline.dk, oraz na stronie Ministerstwa Kultury Danii www.kum.dk.

Starając się o **przyjęcie na studia** trzeba kontaktować się bezpośrednio z wybraną uczelnią, ponieważ w Danii nie ma centralnego systemu rekrutacji. Dlatego odmienne mogą być wymagania poszczególnych uczelni, np. odnośnie poziomu znajomości języka angielskiego. Najważniejsze zasady przyjęcia na studia są jednak wspólne dla wszystkich uczelni – wymagany jest zdany egzamin dojrzałości oraz świadectwo maturalne. Od chcących studiować w języku duńskim wymagany jest ponadto zdany jeden z trzech egzaminów: *Studieproven i dansk som andetsprog*, *Danskprøve 2* lub *Danskprøve 3*. Więcej informacji na temat egzaminów językowych znajdziesz na stronie Duńskie-

go Instytutu Kultury w Warszawie i Poznaniu www.dik.org.pl oraz na stronie www.ciriusonline.dk.

W Danii studenci z krajów Unii Europejskiej nie płacą czesnego za studia – są one **darmowe**. Dokumenty na studia licencjackie przyjmowane są przez uczelnie do **15 marca każdego roku**. A formularze aplikacyjne dostępne są na stronach uczelni dwa miesiące przed końcem rekrutacji. W przypadku studiów magisterskich i doktoranckich każda uczelnia indywidualnie ustala termin składania dokumentów. Uniwersytety dysponują ofertą stypendialną dla swoich studentów. Na temat możliwości dofinansowania nauki dowiesz się więcej na wybranej przez Ciebie uczelni wyższej.

Będąc studentem i przebywając powyżej trzech miesięcy w Danii musisz uzyskać pozwolenie na pobyt. Pozwolenie możesz uzyskać w lokalnym urzędzie (*Statsforvaltningen*) – zabierz ze sobą paszport, dwa zdjęcia paszportowe oraz dokument informujący o przyjęciu na studia, wystawiony przez uczelnię. Odpowiedni formularz dla studentów znajdziesz na stronie www.udlst.dk. Nie potrzebujesz natomiast żadnego pozwolenia na pracę.

Jeżeli jesteś ubezpieczony w Polsce, w Narodowym Funduszu Zdrowia, masz prawo do korzystania z opieki zdrowotnej w Danii, na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony zabierz ze sobą. Sprawdź do czego uprawnia cię Twoje ubezpieczenie. Pod tym adresem dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia w za granicą www.nfz.gov.pl.

Uczelnie pomagają studentom zagranicznym w znalezieniu zakwaterowania, przede wszystkim w domach studenckich oraz w wynajmowanych wspólnie przez studentów mieszkaniach. Szkoły wyższe nie dysponują własnymi akademikami. Domy studenckie w Danii są zarządzane przez CIU (Centralindstillingsudvalget) www.ciu.dk.

Rekrutacja na studia na przykładzie Uniwersytetu w Kopenhadze

Co roku, w lutym na stronie uniwersytetu – www.ke.dk pojawia się formularz aplikacyjny, który musi być dostarczony z wymaganymi przez uczelnię dokumentami najpóźniej do 15 marca roku, w którym chcesz podjąć studia. Wymagany jest zdany egzamin dojrzałości oraz świadectwo maturalne w oryginale oraz przetłumaczone na język duński, szwedzki lub angielski. W zależności od wybranego kierunku i wydziału uczelni może być wymagane zdanie dodatkowego egzaminu. Dla kandydatów z krajów Unii Europejskiej wymagany jest zdany egzamin *Studieproven i dansk som andetsprog for voksne udlandinge*.

Informacje na temat egzaminów językowych znajdziesz na www.studieskolen.dk lub na stronie Duńskiego Instytutu Kultury w Warszawie i Poznaniu www.dik.org.pl.

FINLANDIA

Stolica Helsinki	Język urzędowy fiński, szwedzki	Waluta euro
Domena internetowa .fi	Kod telefoniczny + 358	W internecie www.studyinfinland.fi www.admissions.fi www.universityadmissions.fi

W Finlandii można studiować na uniwersytetach oraz politechnikach, na studiach licencjackich i magisterskich. Najwięcej uczelni mieści się w **Helsinkach**. Największą uczelnią jest Uniwersytet w Helsinkach, utworzony w 1640 roku w mieście Turku i przeniesiony do Helsinek w 1828 roku.. Uczelnia kształci na 11 wydziałach, w jej murach uczy się prawie 40 000 studentów (informacje za stronę internetową uczelni: www.helsinki.fi/university/). Studiować można również na Politechnice w Helsinkach – www.hut.fi/English/ oraz Fińskiej Akademii Sztuk Pięknych – www.kuva.fi/portal/english. Poza stolicą można podjąć naukę na studiach na Uniwersytecie w **Tampere** – www.uta.fi oraz na Politechnice w Tampere – www.tut.fi. W całej Finlandii znajduje się 20 uczelni wyższych, m.in. w miastach **Turku, Vaasa, Oulu, Jyväskylä**. Wyczerpujące informacje na temat szkół wyższych oraz adresy internetowe uniwersytetów znajdziesz na stronie www.studyinfinland.fi.

Aby dostać się na studia trzeba poznać wymagania rekrutacyjne. W tym celu należy skontaktować się bezpośrednio z wybraną uczelnią wyższą. **Rekrutacja** na uniwersytet jest również możliwa poprzez stronę **University Admissions Finland (UAF)** – www.universityadmissions.fi – serwisu rekrutacyjnego na studia uniwersyteckie w Finlandii. Nie wszystkie uniwersytety korzystają z systemu rekrutacyjnego. Rekrutacja na fińskie politechniki odbywa się poprzez stronę www.admissions.fi. Wypełnione dokumenty aplikacyjne razem z wymaganymi dokumentami przesyła się tradycyjną pocztą do biura University Admissions Finland lub do biura rekrutacji wybranej uczelni, która dokonuje selekcji kandydatów i powiadamia o przyjęciu/ nie przyjęciu na studia.

Aby zapewnić miejsca na studiach jak największej liczbie studiujących kandydat, który otrzymał informację o przyjęciu na studia może wybrać tylko jedną uczelnię / kierunek kształcenia.

Osoba przyjęta na studia musi dostarczyć świadectwo maturalne w języku fińskim, szwedzkim lub angielskim. Trzeba się o nie zwrócić do tłumacza przysięgłego. Kandydaci na studia nie ponoszą żadnych opłat rekrutacyjnych, a same studia są bezpłatne.

Dokumenty na studia wyższe w Finlandii można składać od listopada do lutego, ale najczęściej każda uczelnia indywidualnie określa okres składania dokumentów aplikacyjnych. **Wymagania językowe** mogą się różnić w zależności od uczelni wyższej, kierunku studiów oraz poziomu kształcenia. Studia w Finlandii można w języku fińskim i szwedzkim – wtedy od obcokrajowców, którzy nie ukończyli szkoły średniej w Finlandii wymagane jest zdanie państwowych egzaminów z fińskiego lub szwedzkiego, poświadczonych dyplomem za które odpowiada Opetushallitus (Fińskie Biuro ds. Edukacji). Więcej na stronie www.oph.fi w zakładce *Studying in Finland*. W przypadku studiów po angielsku najczęściej akceptowane są następujące zdane egzaminy:

- IELTS (International English Language Testing System), informacje o egzaminie dostępne na www.britishcouncil.org;
- TOEFL (Test of English as a Foreign Language), więcej o egzaminie znajdziesz na www.toefl.org;
- egzaminy Cambridge – Certificate in Advanced English (CAE) i Certificate of Proficiency in English (CPE), informacje na temat egzaminu są dostępne na www.britishcouncil.org.

Studenci z Polski są uprawnieni do otrzymania pomocy finansowej w okresie studiów jeżeli mają ważne pozwolenie na pobyt i przebywali w Finlandii co najmniej przez dwa lata w celach innych niż nauka/ studiowanie. Informacje na temat stypendiów są dostępne na stronie www.kela.fi.

Studenci z Polski nie potrzebują pozwolenia na pobyt, wymagane jest jedynie zarejestrowanie pobytu w Finlandii na komisariacie, jeżeli trwa ono dłużej niż trzy miesiące. Podczas rejestracji od studentów wymagany jest dokument o przyjęciu na studia, wykazanie, że ma się odpowiednie środki finansowe na utrzymanie w okresie nauki, oraz posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego. Jako obywatele Unii Europejskiej Polacy nie potrzebują żadnych pozwoleń na pracę.

W znalezieniu zakwaterowania na czas studiów pomagają studenckie agencje ds. zakwaterowania. Ich adresy znajdziesz na stronie www.universityadmissions.fi, w zakładce *Practicalities*.

Opłacając składkę członkowską w organizacjach studenckich nabywa się prawo do korzystania z centrów opieki zdrowotnej dla studentów (*Ylioppila-*

iden terveydenhoitosäätiö YTHS). Studenci mogą również korzystać z publicznej służby zdrowia na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony zabierz ze sobą. Sprawdź do czego uprawnia cię Twoje ubezpieczenie. Pod tym adresem www.nfz.gov.pl dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia za granicą.

Rekrutacja na studia na przykładzie Uniwersytetu w Helsinkach

W przypadku studiów I stopnia (licencjackich) oraz studiów II stopnia (misterskich) na Uniwersytecie w Helsinkach każdy kandydat musi wypełnić aplikację on-line dostępną na stronie University Admissions Finland (UAF) – www.universityadmissions.fi. Wypełnioną aplikację należy wydrukować, podpisać i wraz z innymi wymaganymi dokumentami wysłać pocztą na adres UAF w wyznaczonym terminie. Tylko aplikacja papierowa jest akceptowana. W kolejnym etapie rekrutacji uniwersytet otrzymuje dokumenty kandydatów. Uniwersytet dokonuje selekcji kandydatów i informuje o przyjęciu aplikacji. Następnie zapraszana egzamin na studia, którego zaliczenie z bardzo dobrym wynikiem zapewnia przyjęcie na uniwersytet. Egzamin zdaje się tylko po fińsku lub szwedzku, z wyjątkiem kierunków filologicznych i kierunków artystycznych, z przedmiotów zbliżonych do wybranego kierunku kształcenia. Po zakończeniu egzaminów wydziały uniwersytetu wysyłają listy o przyjęciu lub nieprzyjęciu na studia. Jeżeli Uniwersytet w Helsinkach proponuje Tobie miejsce na studiach musisz w wyznaczonym terminie udzielić pisemnej odpowiedzi, że zgadzasz zostać studentem. Pełną informację na temat procedury przyjęcia oraz listę wymaganych dokumentów znajdziesz na stronie www.helsinki.fi/admissions/admission_requirements.htm.

FRANCJA

Stolica Paryż	Język urzędowy francuski	Waluta euro
Kod telefoniczny + 33	W internecie http://pl.franceguide.com www.edufrance-polska.com	

We Francji można studiować na uniwersytetach, uczelniach specjalistycznych oraz tzw. grandes ecoles. Pełny opis francuskiego systemu edukacji dostępny jest na stronie www.eurydice.org. Nauka w szkołach wyższych jest podzielona na trzy cykle: pierwszy, obejmujący trzyletni okres nauki kończący się tytułem licencjata, drugi cykl – dwa lata nauki kończące się tytułem magistra oraz cykl ostatni – trzyletni prowadzący do tytułu doktora. Najważniejsze miasto akademickie to **Paryż**, ze słynną Sorboną (www.paris-sorbonne.fr), założoną w 1253 roku. Studiować można również w **Grenoble**, które nie jest dużym miastem, ale stanowi francuskie centrum innowacji w dziedzinie nanotechnologii i mieści cztery uczelnie wyższe, m.in. Uniwersytet Joseph Fourier (www.ujf-grenoble.fr), Uniwersytet Pierre Mendès (www.upmf-grenoble.fr) czy Politechnikę w Grenoble (www.grenoble-inp.fr). Inne ośrodki akademickie to: **Marsylia**, **Lyon**, **Tuluza**, która jest drugim po stolicy Francji miastem uniwersyteckim.

O przyjęcie na studia mogą się ubiegać kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości. Osoby pragnące studiować we Francji muszą wypełnić dokumentację aplikacyjną (*demande d'admission préalable: DAP*) dostępną w ambasadzie francuskiej w Warszawie www.ambafrance-pl.org. W rekrutacji na studia pomaga również organizacja CampusFrance www.campusfrance.org lub <http://polska.campusfrance.org/pl/campusfrance-pologne/15.html>.

We Francji nie ma opłat za studiowanie, jedyne opłaty to koszty administracyjne i rekrutacyjne, które różnią się w zależności od uczelni i wynoszą do 300 euro. Podania na uczelnie składa się do 30 kwietnia roku, w którym chcesz podjąć studia, uczelnie ogłaszają wyniki rekrutacji między 15 czerwca a 15 września. Rok akademicki zaczyna się we wrześniu i kończy w czerwcu.

Potwierdzona **znajomość języka francuskiego** jest warunkiem przyjęcia na uczelnię wyższą. Osoby starające się o przyjęcie na studia licencjackie zdają test znajomości języka francuskiego TCF-DAP (Test de Connaissance du Français – *Demande d'Admission Préalable*). Jest to rodzaj certyfikatu ważnego przez dwa lata. Kandydaci na studia uzupełniające (magisterskie) oraz studia

doktoranckie zdają test TCF. Z egzaminu językowego zwalnia dyplom DALF (Diplôme Approfondi de Langue Française) wydawany przez francuskie Ministerstwo Edukacji Narodowej. Egzaminy TCF oraz DALF można zdać w Instytucie Francuskim w Warszawie (www.ifv.pl) oraz w Instytucie Francuskim w Krakowie www.cracovie.org.pl. Szczegółowe informacje na temat egzaminów językowych są dostępne na stronie www.ciep.fr.

Każdego roku rząd francuski przyznaje, poprzez ambasadę w Warszawie, stypendia osobom chcącym rozpocząć lub kontynuować naukę we Francji. **Stypendium dla absolwentów szkół wyższych** przeznaczone jest dla absolwentów szkół wyższych, którzy chcieliby kontynuować naukę na studiach uzupełniających (magisterskich) we Francji. Przyznawane jest na okres do 9 miesięcy, pokrywa koszty zakwaterowania, utrzymania oraz ubezpieczenia zdrowotnego. Wymagane dokumenty to m.in.: formularz zgłoszeniowy w języku francuskim, list polecający od polskiego profesora, pismo z francuskiej uczelni potwierdzające gotowość przyjęcia kandydata w przypadku otrzymania stypendium, życiorys. **Stypendia na pokrycie kosztów ubezpieczeń społecznych** są przeznaczone dla polskich studentów, którzy korzystają już z innego stypendium lub innej pomocy finansowej nie obejmującej jednak ubezpieczenia społecznego, na okres do 9 miesięcy. Wymagane dokumenty to: formularz zgłoszeniowy, list polecający od polskiego profesora, dokument poświadczający, że kandydat jest beneficjentem nagrody lub stypendium, które nie obejmuje ubezpieczenia społecznego. Więcej informacji na stronie ambasady Francji w Polsce www.ambafrance-pl.org. Stypendia przyznaje również Polsko-Francuski Fundusz Współpracy www.coop-fpf.org.

Studenci do 28 roku życia są ubezpieczeni w momencie przyjęcia na studia. Jeżeli jesteś również ubezpieczony w Polsce, w Narodowym Funduszu Zdrowia, masz prawo do korzystania z opieki zdrowotnej w państwie, w którym studiujesz, na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony, zabierz ze sobą. Sprawdź do czego uprawnia cię Twoje ubezpieczenie. Pod tym adresem www.nfz.gov.pl dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia w za granicą.

Od 1 lipca 2008r., obywatele Polski nie potrzebują zezwolenia na pracę na całym terytorium Francji, mają również prawa i obowiązki wynikające z francuskiego kodeksu pracy oraz innych regulacji (np. w zakresie ubezpieczeń społecznych, itd.). Studiując we Francji nie muszą posiadać również karty pobytu, jeżeli jednak zwrócą się z prośbą o wydanie karty otrzymają ją z prefektury.

Domy studenckie i akademiki położone w kampusie uniwersyteckim lub w mieście, są zarządzane przez Regionalne Ośrodki Pomocy Szkolnej i Uni-

wersyteckiej (CROUS). Czynnosc wynosi od 140 do 400 euro miesiecznie. Na stronie www.cnous.fr dostepne sa informacje o mozliwosciach zakwaterowania w akademikach, prywatnych domach studenckich, rowniez na temat wynajmu mieszkani. Inne przydatne adresy z ofertami zakwaterowania dla studentow: www.adele.org, www.estudines.fr. Studenci zagraniczni moga ubiegac sie o czesciowy zwrot kosztow wynajmu – w zaleznoSci od rodzaju mieszkania moze byc to dodatek mieszkaniowy *Allocation de logement à caractère social* (ALS) lub *Aide personnalisée au logement* (APL). Informacje na ten temat mozna uzyskac w odpowiedniej dla miejsca zamieszkania Kasie Zasiłków Rodzinnych (Caisse d'Allocations Familiales – CAF www.caf.fr) oraz na stronie www.cnous.fr.

Rekrutacja na studia na przykladzie Uniwersytetu Pierre Mendès

Aby zostac studentem na studiach licencjackich lub magisterskich na Uniwersytecie Pierre Mendès w Grenoble trzeba pobrac ze strony uniwersytetu – www.upmf-grenoble.fr – formularz zgloszeniowy i wypełniony wraz z wymaganymi dokumentami przeslac na adres uczelni w terminie przez nia wyznaczonym.

HOLANDIA

Stolica Amsterdam	Język urzędowy niderlandzki, fryzjski	Waluta euro
Domena internetowa .nl	Kod telefoniczny + 31	W internecie www.studyin.nl www.nuffic.nl

W Holandii mozna studiowac na uniwersytetach oraz wyzszych szkołach zawodowych. Nauka konczy sie uzyskaniem tytułu licencjata (po trzech latach na uniwersytecie i czterech w wyzszej szkole zawodowej), magistra (od roku do dwóch lata nauki) oraz doktora (po czterech latach nauki na uniwersytecie). W Holandii jest 14 państwowych uniwersytetow, z których trzy mają profile techniczne, a jedna rolniczy. Najstarszą uczelnią wyższą jest Uniwersytet w **Lejdzie** – www.leidenuniv.nl. Został założony w 1575 roku przez Wilhelma I Orańskiego. Kształcić się mozna rowniez na dwóch uniwersytetach w **Amsterdamie** – www.vu.nl lub www.uva.nl. Inne miasta akademickie to m.in.

Delft, Rotterdam, Eindhoven. Adresy internetowe wszystkich uniwersytetów w Holandii są dostępne na stronie www.vsnu.nl.

Rekrutację na studia szkoły wyższe w Holandii prowadzą samodzielnie. Należy skontaktować się bezpośrednio z uczelnią i poznać jej wymagania rekrutacyjne. Wszystkie uniwersytety wymagają zdanego egzaminu maturalnego i świadectwa dojrzałości. Najpopularniejsze kierunki studiów mają ustalony limit wolnych miejsc. Większość uczelni pobiera bezzwrotną opłatę rekrutacyjną w wysokości około 50 euro. Podanie o przyjęcie na studia nie będzie rozpatrzone bez potwierdzenia opłaty rekrutacyjnej. Czesne za naukę różni się w zależności od uczelni oraz wybranego kierunku studiów i wynosi w przybliżeniu 1500 euro dla studentów z krajów Unii Europejskiej.

Studia w języku holenderskim wymagają potwierdzenia znajomości języka holenderskiego. Większość uniwersytetów wymaga certyfikatu *Leuvens Certificaat* bądź *Certificaat Nederlands als Vreemde Taal* lub zdania egzaminu językowego *NT2, programma 2*. Więcej na temat egzaminów językowych dowiesz się na stronie www.ib-groep.nl. W przypadku studiów po angielsku najczęściej akceptowane są następujące zdane egzaminy:

- IELTS (International English Language Testing System), informacje o egzaminie dostępne na www.britishcouncil.org;
- TOEFL (Test of English as a Foreign Language), więcej o możliwości zdania egzaminu znajdziesz na www.toefl.org;
- egzaminy Cambridge – Certificate in Advanced English (CAE) i Certificate of Proficiency in English (CPE), informacje na temat egzaminu są dostępne na www.britishcouncil.org.

Studenci z Polski mogą ubiegać się o **stypendia** finansujące naukę w Holandii. Stypendia fundowane przez rząd holenderski przyznaje Informatie Beheer Groep (IB-Groep) www.ib-groep.nl. W zależności od kryteriów jakie spełniasz możesz mieć prawo do pełnego grantu studenckiego (*studiefinanciering*) lub pożyczki na studia (*collegegeldkrediet*). Pieniądze zwracasz po ukończeniu studiów. Jeżeli nie ukończysz studiów w wyznaczonym okresie będziesz musiał zwrócić całość dofinansowania do nauki plus odsetki. Jeżeli nie otrzymałeś grantu studenckiego istnieje jeszcze szansa na częściowy zwrot zapłaconego czesnego, pod warunkiem spełnienia kilku wymagań: bycia obywatelem Unii Europejskiej, studiowania w Holandii i opłacania czesnego, wieku do 30 lat i posiadania konta bankowego w holenderskim banku. Na stronie www.grantfinder.nl znajduje się baza danych o stypendiach i grantach dla studentów z zagranicy.

Będąc studentem i przebywając powyżej czterech miesięcy w Holandii masz obowiązek zameldowania się jako mieszkaniec w lokalnym urzędzie gminy (*Gemeentelijke Basisadministratie*). Pozwolenie na pracę nie jest wymagane

od studentów z Polski. W Holandii studenci muszą być obowiązkowo ubezpieczeni z tytułu kosztów leczenia. Jeżeli jesteś ubezpieczony w Polsce, w Narodowym Funduszu Zdrowia, masz prawo do korzystania z opieki zdrowotnej w Holandii, na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony zabierz ze sobą. Sprawdź do czego uprawnia cię Twoje ubezpieczenie. Pod tym adresem www.nfz.gov.pl dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia za granicą.

Rekrutacja na studia na przykładzie Uniwersytetu w Lejden

Na stronie internetowej uczelni www.leidenuniv.nl dostępny jest formularz aplikacyjny, który należy wypełnić i razem z wymaganymi dokumentami przesać pocztą na adres uniwersytetu w wyznaczonym terminie. Decyzja o przyjęciu jest podejmowana przez wydział uczelni, który informuje kandydata o przyjęciu na studia, przyjęciu warunkowym lub odrzuceniu aplikacji. Aby rekrutacja została zakończona trzeba wypełnić jeszcze formularz rejestracyjny na studia, który przesyła szkoła oraz dostarczyć akt urodzenia, potrzebne do zameldowania. Wykaz wszystkich niezbędnych dokumentów oraz terminy rekrutacji znajdziesz na stronie internetowej Uniwersytetu w Lejden.

IRLANDIA

Stolica Dublin	Język urzędowy angielski, irlandzki	Waluta euro
Domena internetowa .ie	Kod telefoniczny + 353	W internecie www.citizensinformation.ie

System szkolnictwa wyższego w Irlandii tworzy siedem uniwersytetów, czternaście politechnik (*institutes of technology*), kolegia nauczycielskie (*colleges of education*) oraz uczelnie prywatne. Kolegia nauczycielskie oferują trzyletni program kształcenia, prowadzący do uzyskania tytułu licencjata, który uprawnia do podjęcia pracy nauczyciela w szkole podstawowej. Rok akademicki trwa od września do czerwca, jest podzielony na dwa lub trzy semestry z przerwą podczas świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Uczelnie wyższe w Irlandii przyznają tytuły naukowe licencjata (Bachelor) – nauka trwa w zależności

od wybranego kierunku studiów trzy lub cztery lata, magistra (Master) – po ukończeniu studiów licencjackich, od roku do dwóch lat nauki, doktor (Doctorate) – tytuł uzyskiwany po minimum trzech latach badań, również stopnie Graduate Diploma oraz Higher Certificate. Centrum życia akademickiego jest **Dublin**, gdzie mieści się najwięcej uczelni wyższych – Trinity College (www.tcd.ie), założony w 1592 roku, a obecnie w rankingu *Times Higher Education Supplement* – www.timeshighereducation.co.uk wymieniany na 49 miejscu spośród 100 najlepszych uniwersytetów na świecie. Inne uczelnie to np. Uniwersytet w Dublinie (www.dcu.ie), Narodowy College Sztuk Pięknych i Wzornictwa (www.ncad.ie), który powstał w 1746 roku jako szkoła rysunków oraz politechnika (www.itb.ie). Poza stolicą ważne miasta akademickie to **Cork**, który mieści politechnikę oraz uniwersytet, **Limerick** i **Galway**. Na stronie Centralnego Biuro ds. Rekrutacji na Studia (Central Applications Office) – www.cao.ie znajdziesz adresy internetowe uczelni. Możesz również przeszukać bazę danych o możliwościach kształcenia Qualifax – www.qualifax.ie.

Przepustką na studia w Irlandii jest zdana matura. Każda uczelnia określa samodzielnie minimalny poziom wyników z egzaminu maturalnego, które gwarantują przyjęcie na studia.

Wymagana jest również znajomość języka angielskiego potwierdzona certyfikatem językowym. W Irlandii **rekrutacja na studia licencjackie** (undergraduate courses) odbywa poprzez Central Applications Office (CAO) www.cao.ie. CAO pełni rolę pośrednika pomiędzy uczelniami i kandydatami na studia. Na stronie internetowej udostępnia wyszukiwarkę kierunków studiów, listę szkół wyższych oraz przewodnik po procedurze rekrutacji (CAO Handbook). Rekrutacja odbywa się na dwa sposoby: aplikacja elektroniczna – poprzez formularz on-line na stronie www.cao.ie, lub aplikacja papierowa – wysyłając dokumenty pocztą. W danym roku każdy kandydat na studia może złożyć tylko jedną aplikację (elektroniczną lub papierową). Najważniejsze zasady rekrutacji zamykają się w kilku punktach:

- poznaj system rekrutacji – przeczytaj przewodnik po procedurze rekrutacji,
- zanim wybierzesz kierunek kształcenia sprawdź informacje o studiach, kryteria rekrutacyjne, opłaty za studia, itp. – pomocna będzie wyszukiwarka kierunków studiów na www.cao.ie skąd zostaniesz przekierowany na strony wybranych uczelni,
- w przypadku wątpliwości lub pytań co do kierunku studiów skontaktuj się z biurem ds. rekrutacji danej uczelni,
- w aplikacji możesz wybrać do 10 kierunków kształcenia, z zaznaczeniem preferencji,

- w przypadku aplikacji papierowej razem z dokumentami musisz wysłać dowód wniesienia opłaty rekrutacyjnej,
- o przyjęciu na studia zostaniesz poinformowany listownie oraz elektronicznie, w wyznaczonym terminie musisz odpowiedzieć na przedstawioną ofertę studiowania,

Za złożenie oraz rozpatrzenie Twoich dokumentów aplikacyjnych musisz zapłacić. Jeżeli była to aplikacja papierowa opłata wynosi 45 Euro za dokumenty złożone do 1 lutego br. (*tzw. normal application*), oraz 90 Euro za dokumenty złożone do 1 maja br. (*tzw. late application*). W przypadku aplikacji elektronicznej wynosi to odpowiednio 35 Euro i 70 Euro.

Dokumenty aplikacyjne należy złożyć najpóźniej do 1 maja br. i jest to związane z wysokością opłat rekrutacyjnych. Informacje dotyczące przyjęcia na studia udostępniane są w połowie **sierpnia** po opublikowaniu wyników matury w Irlandii.

W przypadku aplikacji na studia drugiego stopnia (postgraduate) dokumenty składa się bezpośrednio na wybranej uczelni, lub za pośrednictwem Postgraduate Applications Centre (PAC) www.pac.ie do pięciu uczelni: Trinity College, Uniwersytetu w Dublinie, Uniwersytetu w Cork, Irlandzkiego Uniwersytetu w Maynooth, Irlandzkiego Uniwersytetu w Galway. Szczegółowe informacje dotyczące rekrutacji na studia drugiego stopnia dostępne są na stronach internetowych uczelni wyższych. Na www.cao.ie dostępna jest lista szkół wyższych.

Angielski jest językiem wykładowym dlatego wymagana jest jego znajomość potwierdzona certyfikatem językowym. Najczęściej jest to certyfikat TOEFL, IELTS albo ich ekwiwalent. Liczba punktów na poszczególnych certyfikatach, kwalifikująca do podjęcia studiów, różni się w zależności od uczelni.

Wysokość chesnego zależy od uczelni wyższej oraz kierunku studiów. Będąc obywatelem Unii Europejskiej możesz starać się o finansowanie nauki w postaci stypendiów, fundowanych przez uczelnie oraz rząd Irlandii. Wyczerpujące informacje udostępnia na swoich stronach internetowych Ministerstwo Edukacji i Nauki www.education.ie oraz portal www.studentfinance.ie, opisujące dostępne formy pomocy stypendialnej, procedurę ubiegania się o dofinansowanie oraz wszystkie niezbędne informacje, które powinien wiedzieć student, starający się o pomoc finansową.

Większość kosztów ponoszonych przez studenta w Irlandii to chesne, opłaty za zakwaterowanie, podręczniki, koszty życia (wyżywienie, ubranie, podróże, itp.) oraz oczywiście życie studenckie. Więcej informacji na temat kosztów życia dostępnych jest stronie Irish Council for International Students www.icosirl.ie.

Obywatele Unii Europejskiej mają takie same prawa do podjęcia pracy jak Irlandczycy. Uczelnie wyższe w Irlandii pomagają w znalezieniu zakwaterowania odpowiadającego możliwościom finansowym studentów. Tzw. Accommodation Office oferują najczęściej zakwaterowanie na uczelni (*on-campus accommodation*) – w akademikach lub na kampusie uczelni z infrastrukturą handlową i usługową. Pośredniczą również w oraz zakwaterowanie poza uczelnią (*off-campus accommodation*) – pokoje przy rodzinach, z zapewnionymi dwoma posiłkami dziennie, lub wynajem mieszkań przez grupę studentów. Uczelnie pomagają studentom w znalezieniu zakwaterowania po zakończeniu rekrutacji na studia. Ofert zakwaterowania można również szukać w ogłoszeniach lokalnych gazet oraz poprzez agencje nieruchomości, warto sprawdzić popularne strony internetowe: www.collegecribs.ie – portal o możliwościach zakwaterowania dla studentów, www.daft.ie – serwis nieruchomości www.fndahome.ie – portal o możliwościach zakwaterowania.

Jeżeli jesteś ubezpieczony w Narodowym Funduszu Zdrowia i studiujesz w Irlandii, masz prawo do korzystania z opieki zdrowotnej w państwie, w którym studiujesz, na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony zabierz ze sobą.

Rekrutacja na studia na przykładzie Uniwersytetu w Dublinie

Jeżeli jesteś zainteresowany studiami licencjackimi na Uniwersytecie w Dublinie musisz przejść przez procedurę centralnej aplikacji na studia, organizowanej przez CAO poprzez serwis www.cao.ie. Rekrutacja na studia magisterskie odbywa się za pośrednictwem Postgraduate Applications Centre (PAC) www.pac.ie. Do wyboru są trzy kierunki studiów, opłata rekrutacyjna wynosi 32 euro. Kandydaci na studia magisterskie są powiadamiani drogą e-mailową o postępach rekrutacji.

NIEMCY

Stolica Berlin	Język urzędowy niemiecki	Waluta euro
Domena internetowa .de	Kod telefoniczny + 49	W internecie www.germanplaces.com www.welcome-in-germany.eu www.daad.de/en/index.html

W Niemczech istnieją różnego typu szkoły wyższe (*Hochschule*), które dzielą się na uniwersytety (*Universitäten*) i wyższe szkoły zawodowe (*Fachhochschulen*):

■ wyższe szkoły zawodowe (*Fachhochschulen*) – edukacja w wyższych szkołach zawodowych koncentruje się na przekazywaniu praktycznych aspektów wiedzy, obowiązkowy jest semestr praktyk w przedsiębiorstwach współpracujących z uczelniami. Oferta edukacyjna obejmuje kierunki techniczne, ekonomiczne, społeczne. Kadre naukową stanowią osoby z doświadczeniem akademickim oraz praktyką zawodową w nauczanym przedmiocie. Wyższe szkoły zawodowe nie mogą przyznawać tytułu doktora.

■ uniwersytety (*Universitäten*) – z podziałem na: uniwersytety, politechniki (*Technische Universitäten*), wyższe szkoły techniczne (*Technische Hochschulen*), wyższe szkoły muzyczne i artystyczne (*Kunst-, Film- und Musikhochschulen*), wyższe szkoły pedagogiczne (*Pädagogische Hochschulen*). Studia na uniwersytetach są ukierunkowane bardziej teoretycznie i badawczo oraz postrzegane są jako krok w kierunku samodzielnej pracy naukowej. Uniwersytety mogą przyznawać tytuł doktora.

Nauka w większości szkół wyższych jest dwustopniowa – studia I stopnia kończą się uzyskaniem tytułu **licencjata**, studia uzupełniające (studia II stopnia) kończą się tytułem **magistra**. Karierę naukową można kontynuować na studiach doktoranckich, na które kryteria przyjęcia ustalają poszczególne uczelnie. Po medycynie, stomatologii, weterynarii, farmacji, prawie oraz pedagogice obowiązkowe jest zdanie egzaminu państwowego **Staatsexamen**.

W Niemczech najważniejszymi ośrodkami akademickimi są stolice regionów (landów), np. **Berlin** gdzie studiować można na Wolnym Uniwersytecie (www.fu-berlin.de), Uniwersytecie Humbolta (www.hu-berlin.de), który może pochwalić się 29 laureatami nagrody Nobla, Politechnice Berlińskiej (www.tu-berlin.de) założonej w 1770 roku jako Instytut Górniczy czy Akademii Sztuk Pięknych, Muzyki Teatru (www.udk-berlin.de). W **Hamburgu** moż-

na studiować m.in. na uniwersytecie (www.uni-hamburg.de) lub politechnice (www.tu-harburg.de), również na Politechnice w **Monachium** (<http://portal.mytum.de>). Pozostałe miasta akademickie to m.in. **Stuttgart, Drezno, Brema, Frankfurt nad Menem** czy **Frankfurt nad Odrą** gdzie studiować można na Europejskim Uniwersytecie Viadrina (www.euv-frankfurt-o.de). Wybór studiów mogą ułatwić rankingi szkół wyższych. Najpopularniejszym jest ogólnie dostępny ranking gazety Die Zeit, Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD) oraz Centrum na Rzecz Rozwoju Szkolnictwa Wyższego (CHE), opublikowany na stronie internetowej www.che.de oraz pod adresem www.university-ranking.de. Praktyczne i wyczerpujące informacje dotyczące szkół wyższych w Niemczech są dostępne na stronach www.daad.de, www.eurydice.org oraz www.studying-in-germany.de.

Polska matura jest honorowana przez wszystkie niemieckie uczelnie. Kandydaci na studia II stopnia (magisterskie), podyplomowe oraz doktoranckie muszą skontaktować się bezpośrednio z wybraną przez siebie uczelnią, która stwierdzi, czy posiadane kwalifikacje umożliwiają podjęcie wybranych studiów. Podczas naboru na studia kandydaci muszą dostarczyć przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego wymagane świadectwa i dyplomy.

Adresy niemieckich uczelni dostępne są na stronie: www.higher-education-compass.de.

Są trzy sposoby ubiegania się o przyjęcie na studia w Niemczech.

- Aplikacja bezpośrednio do wybranej szkoły wyższej za pośrednictwem Działu Współpracy z Zagranicą (*Akademisches Auslandsamt*). Na większość uczelni nie ma egzaminów wstępnych.

- W przypadku kierunków podlegających konkursowi świadectw (**Numerus Clausus**) rekrutacja odbywa się za pośrednictwem **Zentralstelle für die Vergabe von Studienplätzen (ZVS)**. Przy naborze na studia obowiązuje wypełniony formularz aplikacyjny z wybranymi trzema uniwersytetami, oryginał świadectwa maturalnego wraz z tłumaczeniem i kserokopia dowodu osobistego lub paszportu. Więcej informacji na stronie www.zvs.de.

- Za pośrednictwem stowarzyszenia Uni – Assist (*Arbeits- und Servicestelle für internationale Studienbewerbungen*). Stowarzyszenie zostało powołane przez 85 niemieckich uczelni do obsługi studentów zagranicznych starających się o przyjęcie na studia w Niemczech.

W przypadku uczelni należących do stowarzyszenia składanie wniosków o przyjęcie na studia możliwe jest wyłącznie za pośrednictwem Uni-assist. Uni-Assist przyjmuje aplikacje od kandydatów na studia, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości poza granicami Niemiec. Na stronie www.uni-assist.de dostępny jest formularz aplikacji on-line. Każdy kandydat może wybrać kilka szkół wyższych i kierunków kształcenia z zaznaczeniem preferencji. Do-

kumenty aplikacyjne będą przesłane do uczelni jedynie po opłaceniu kosztów rekrutacji. Uni-assist monitoruje poprawność złożonej aplikacji, po zakończeniu naboru informuje o rezultatach przysyłając list o przyjęciu/ nie przyjęciu na studia. List o przyjęciu na studia zawiera informacje na temat: przyznanego miejsca na uczelni/ kierunku studiów, terminu rejestracji na wybranej uczelni, pisma zwrotnego od kandydata na studia, ewentualnych potrzebnych do uzupełnienia informacji na temat kandydata. Szczegóły dotyczące rekrutacji zamieszczone są na www.uni-assist.de. Koszty aplikacji poprzez Uni-assist wynoszą 30 euro za pierwszą aplikację oraz 15 euro za każdą dodatkową. W przypadku rekrutacji bezpośrednio przez uczelnię mogą obowiązywać inne opłaty i stawki.

Dokumenty aplikacyjne na semestr letni można składać do 15 stycznia, na semestr zimowy do 15 lipca. Informacja o przyjęciu na studia jest wysyłana do kandydatów na przełomie sierpnia i września, o nie przyjęciu na studia na przełomie września i października. Niektóre uczelnie wyższe ustalają własne terminy na przyjęcie dokumentów i ogłoszenie wyników naboru. Wszyscy zainteresowani studiami w Niemczech muszą wykazać się dobrą znajomością języka niemieckiego. Egzaminem upoważniającym podjęcie nauki na niemieckich uczelniach jest *Deutsche Sprachprüfung für den Hochschulzugang (DSH)*. Egzamin zdaje się kilka tygodni przed rozpoczęciem semestru na wybranej uczelni. Jego wyniki są uznawane przez wszystkie niemieckie uczelnie wyższe. Koszt egzaminu zależy od uczelni – może być bezpłatny lub kosztować do 60 euro. Z egzaminu DSH zwalniają dyplomy uzyskane w Instytucie Goethego – *Zentrale Oberstufenprüfung (ZOP)*, *Kleines Deutsches Sprachdiplom (KDS)* oraz *Großes Deutsches Sprachdiplom (GDS)*. Więcej informacji na www.goethe.de. Kolejnym egzaminem uprawniającym do studiowania jest *TestDaF*, powstały z myślą o osobach pragnących podjąć studia w Niemczech, które w tym celu muszą uzyskać świadectwo znajomości języka niemieckiego na poziomie zaawansowanym. Instytucją odpowiedzialną za przygotowanie i przeprowadzenie egzaminu jest TestDaF-Institut w Hagen www.testdaf.de. Egzamin kosztuje od 90 do 110 euro.

Znajomość języka niemieckiego nie jest konieczna w przypadku międzynarodowych kierunków studiów z wykładowym językiem angielskim. Kandydat na takie studia musi wykazać się znajomością języka angielskiego na poziomie wymaganym przez szkołę wyższą. Sprawdź wymagania językowe stawiane zainteresowanym nauką w języku angielskim na wybranej uczelni.

W Niemczech wysokość czesnego zależy od decyzji władz landów o wprowadzeniu opłat za studia i poszczególnych uczelni, które zdecydują się na taki krok. Dlatego warto sprawdzić w wybranym uniwersytecie czy oraz ile wynosi czesne. Na uniwersytetach obowiązują również tzw. opłaty semestralne,

w wysokości od 50 do 250 euro, płatne na początku każdego semestru. Więcej o opłatach na stronie www.internationale-studierende.de. Planując studia w Niemczech warto rozejrzeć się za źródłami finansowania nauki. Szereg instytucji przyznaje stypendia ale pokrywają najczęściej one tylko część okresu studiowania. Poniżej znajdują się adresy internetowe z informacjami na temat stypendiów:

- www.funding-guide.de – Niemiecka Centrala Wymiany Akademickiej (DAAD)
- www.gfps.pl – GFPS-Polska Stowarzyszenie Naukowo-Kulturalne
- www.fwpm.org.pl – Fundacja Współpracy Polsko – Niemieckiej
- www.bosch-stiftung.de – Fundacja im. Roberta Boscha

Do roku 2011 obywatele Polscy mają ograniczony dostęp do niemieckiego rynku pracy.

Polacy studiujący w Niemczech mogą pracować przez 90 dni w roku na cały etat lub przez 180 dni w roku na ½ etatu. Bez ograniczeń można pracować na uczelni jako tzw. studencka pomoc naukowa (*studentische Hilfskraft*). W poszukiwaniu pracy oraz praktyk dla studentów może pomóc adres www.germany-opportunities.de/Arbeiten.

Na każdej osobie przybywającej do Niemiec na studia spoczywa obowiązek meldunku. Po przyjeździe musisz zameldować się w lokalnym biurze meldunkowym (*Einwohnermeldeamt*). Warto dopilnować terminu rejestracji w biurze i zabrać ze sobą wymagane dokumenty. Po zameldowaniu otrzymasz pozwolenie na pobyt w celach naukowych. Wszystkiego na temat procedury meldunkowej i wymaganych dokumentów dowiesz się na macierzystej uczelni. Studenci, którzy nie ukończyli 30 roku życia podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu. Musisz przedstawić dowód ubezpieczenia aby zarejestrować się na uniwersytecie. Ubezpieczyć można się w jednej z wielu firm ubezpieczeniowych w Niemczech, oferujących zniżki dla studentów. Tutaj znajdziesz niezbędne informacje o firmach ubezpieczeniowych i zniżkach dla studentów www.g-k-v.com, www.pkv.de. Również wiele organizacji studenckich w ramach członkostwa oferuje ubezpieczenie zdrowotne. Więcej na www.internationale-studierende.de. Jeżeli jesteś ubezpieczony w Polsce, w Narodowym Funduszu Zdrowia, masz prawo do korzystania z opieki zdrowotnej w państwie, w którym studiujesz, na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony zabierz ze sobą. Sprawdź do czego uprawnia cię Twoje ubezpieczenie. Pod tym adresem www.nfz.gov.pl dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia w Polsce. Informacje na temat ubezpieczeń znajdziesz również na stronie Niemieckiego Biura ds.

Ubezpieczeń Zagranicznych (*Deutsche Verbindungsstelle Krankenversicherung – Ausland*) www.dvka.de.

Studenci mogą znaleźć zakwaterowanie w akademikach i domach studenckich. Jest to najtańsza i najbardziej poszukiwana forma zakwaterowania. Zarezerwuj miejsce w akademiku kontaktując się wcześniej z organizacjami studenckimi działającymi na uczelni. Również instytucje kościelne protestanckie i katolickie w Niemczech prowadzą domy studenckie. Więcej informacji na ten temat znajdziesz na stronach internetowych www.katholische-studentenwohnheime.de oraz www.ev-studentenwohnheime.de. Inną możliwością jest wspólne wynajęcie mieszkania (Wohngemeinschaft – WG) z innymi studentami. Ofertę mieszkań do wynajęcia znajdziesz w internecie na stronach: www.studenten-wg.de, www.wg-gesucht.de, www.wggruendung.de, www.wg-suchen.de, www.studenten-wohnung.de, www.studentenwohnungsmarkt.de, www.studentenwohnungen.de.

Rekrutacja na studia na przykładzie Wolnego Uniwersytetu w Berlinie

Aby studiować na studiach I stopnia (licencjackich) i II stopnia (magisterskie) na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie trzeba złożyć dokumenty aplikacyjne za pośrednictwem centralnego systemu rekrutacyjnego www.uni-assist.de zachowując wyznaczone terminy.

NORWEGIA

Stolica Oslo	Język urzędowy norweski	Waluta korona norweska
Domena internetowa .no	Kod telefoniczny + 47	W internecie www.visitnorway.com www.nokut.no

W Norwegii naukę na studiach licencjackich, magisterskich i doktoranckich można kontynuować na siedmiu publicznych uniwersytetach. Najstarszym z nich jest Uniwersytet w **Oslo** – www.uio.no, utworzony w 1811 roku. Obecnie kształci około 30 000 studentów, uczelnia może pochwalić się czterema laureatami nagrody Nobla. Studiować można również na Uniwersytecie w **Bergen** – www.uib.no lub Uniwersytecie w **Stavanger** – www.uis.no.

Na stronie internetowej www.studyinnorway.no znajdziesz pełną listę uczelni wyższych w Norwegii.

Aby studiować w Norwegii wystarczy zdana matura w Polsce, od kandydatów na studia wymagana jest również znajomość języka norweskiego lub angielskiego potwierdzona certyfikatem – w przypadku języka angielskiego zdanie egzaminu TOEFL (*Test of English as a Foreign Language*) www.toefl.org lub IELTS (*International English Language Testing System*) www.britishcouncil.org na poziomie wymaganym przez uczelnię. Studiujący po norwesku muszą zdać The Norwegian Language Test – Advanced Level (*Test i norsk, høyere nivå*). Więcej informacji na stronie www.fu.no.

Kandydaci na studia, którzy posiadają stałe pozwolenie na pobyt w Norwegii korzystają z centralnego systemu rekrutacji poprzez stronę www.info.samordnaopptak.no. Studenci zagraniczni bez stałego pozwolenia na pobyt kontaktują się bezpośrednio z wybraną uczelnią i rejestrują się na jej stronie. Po rejestracji otrzymują w wersji elektronicznej lub papierowej kwestionariusz aplikacyjny, który wypełniony z wymaganymi dokumentami: notarialnie poświadczoną kopią paszportu, oryginalne świadectwo maturalne z kopią po angielsku lub norwesku, przetłumaczoną przez tłumacza przysięgłego, certyfikat znajomości języka angielskiego oraz aktualne zdjęcie legitymacyjne. W zależności od uczelni może być również wymagana od kandydata pisemne oświadczenie w języku angielskim lub norweskim uzasadniające szkoły wyższej/ kierunku. Uczelnia podejmuje decyzję na podstawie ocen ze świadectwa maturalnego.

Studenci nie płacą za studia, które w Norwegii są bezpłatne ale wnoszą co semestr obowiązkową opłatę w wysokości od 300 do 600 koron norweskich, zawierającą w zależności od uczelni opłaty za egzaminy, członkostwo z organizacji studenckiej, zniżkową kartę studencką, dostęp do akademickiej służby zdrowia.

Finansowanie nauki poprzez stypendia jest najczęściej możliwe na studiach II stopnia i doktoranckich. Pewną pulą stypendiów mogą dysponować niektóre uczelnie. Więcej informacji o stypendiach znajdziesz na <http://www.studyinnorway.no/Tuition-Scholarships/Scholarships>.

Przebywając w Norwegii ponad sześć miesięcy należy uzyskać pozwolenie na pobyt. Wniosek składa się na policji, jest on bezpłatny. Wraz z formularzem trzeba dostarczyć zdjęcie, dokument potwierdzający przyjęcie na studia, oświadczenie o posiadaniu środków finansowych na utrzymanie, Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego. Wniosek rozpatruje Urząd ds. Cudzoziemców www.udi.no, na stronie internetowej urzędu można znaleźć dodatkowe informacje i formularze w języku polskim. Uzyskanie pozwolenia na pobyt oznacza również możliwość pracy przez dwadzieścia godzin w tygodniu.

Studenci mogą również korzystać z norweskiej służby zdrowia na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony zabierz ze sobą. Sprawdź do czego uprawnia cię Twoje ubezpieczenie. Pod tym adresem dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia za granicą www.nfz.gov.pl.

Rekrutacja na studia na przykładzie Uniwersytetu w Oslo

Należy zarejestrować się na stronie internetowej Uniwersytetu w Oslo – www.uio.no i poprosić o przesłanie wniosku aplikacyjnego na studia licencjackie lub magisterskie. Jeżeli jesteś uprawniony do ubiegania się o przyjęcie uczelnia wysyła kwestionariusz aplikacyjny w wersji elektronicznej lub papierowej, który wypełniony wraz z wymaganymi dokumentami: notarialnie poświadczoną kopią paszportu, oryginałem świadectwa maturalnego i jego kopią po angielsku lub norwesku, przetłumaczoną przez tłumacza przysięgłego, certyfikatem znajomości języka angielskiego oraz aktualnym zdjęciem legitymacyjnym i oświadczeniem w języku angielskim lub norweskim uzasadniającym wybór Uniwersytetu w Oslo odsyłasz w wyznaczonym terminie na uniwersytet. Uczelnia podejmuje decyzję na podstawie ocen ze świadectwa maturalnego i przesyła informację o przyjęciu/ nie przyjęciu na studia.

SZWECJA

Stolica Sztokholm	Język urzędowy szwedzki	Waluta korona szwedzka
Domena internetowa .se	Kod telefoniczny + 46	W internecie www.studera.nu www.sweden.se

Studia w Szwecji można kontynuować na 48 uniwersytetach i wyższych szkołach zawodowych (*högskola*), które mają prawo przyznawać tytuły licencjata i magistra a uniwersytety dodatkowo tytuł doktora. W roku 1477 został założony najstarszy uniwersytet w Szwecji i Skandynawii – Uniwersytet w **Uppsala** – www.uu.se, który obecnie kształci studentów na dziewięciu wydziałach. Uczelnia szczydzi się ośmioma laureatami nagrody Nobla. Największą uczelnią

jest Uniwersytet w **Gothenburg** – www.gu.se. W **Sztokholmie** szkół wyższych jest najwięcej, tutaj ma siedzibę Akademia Medyczna – Instytut Karoliński (<http://ki.se>), Uniwersytet Sztokholmski (www.su.se/english), Królewski Instytut Techniczny (www.kth.se) oraz College Sztuk Pięknych, Wzornictwa i Rzemiosła (www.konstfack.se). Sztokholm jest największym miastem uniwersyteckim ale prawdziwe akademickie zagłębie to południowa Szwecja, skupiająca 15 uczelni wyższych w m.in. w **Malmo, Lund, Göteborgu, Kristianstad** oraz Szwecja centralna z 10 uczelniami m.in. w **Örebro, Karlstad, Falun**. Informacje o wszystkich uniwersytetach i szkołach wyższych wraz z adresami internetowymi uczelni udostępnia strona www.studyinsweden.se.

Rekrutacja na wszystkie uczelnie wyższe w Szwecji odbywa się centralnie poprzez system aplikacyjny na stronie www.studera.nu, zarządzany przez Szwedzką Agencję ds. Szkolnictwa Wyższego (VHS) www.vhs.se. Umożliwia to złożenie dokumentów na kilka uczelni/ kierunków w jednej aplikacji. Aplikacje kandydatów są przekazywane szkołom wyższym, które podejmują decyzję o przyjęciu/ nie przyjęciu na studia na podstawie kryteriów ustalanych indywidualnie przez każdą uczelnię. Wszystkie uniwersytety wymagają przetłumaczonego przez tłumacza przysięgłego świadectwa dojrzałości.

Jeżeli studia będą się odbywały w języku szwedzkim trzeba zdać egzamin językowy TISUS, który jest honorowany przez wszystkie szkoły wyższe. Więcej o egzaminie można dowiedzieć się na stronie www.nordiska.su.se. W przypadku nauki w języku angielskim najczęściej wymagane są certyfikaty egzaminów *Test of English as a Foreign Language (TOEFL)* www.toefl.org, *International English Language Testing Service (IELTS)* www.britishcouncil.org oraz *Cambridge EFL* www.cambridgeesol.org.

Uczelnie indywidualnie ustalają terminy składania dokumentów o przyjęcie na studia, warto sprawdzić terminy na stronach internetowych wybranych uczelni. Listę uniwersytetów znajdziesz na www.studyinsweden.se. W Szwecji nauka w szkołach wyższych jest bezpłatna również dla studentów z krajów Unii Europejskiej. Istnieje z kolei obowiązkowa składka w wysokości od 150 do 400 koron szwedzkich na rzecz zrzeszenia studentów, w którym członkostwo jest również obowiązkowe. Ponieważ studia są darmowe uczelnie szwedzkie nie oferują stypendiów, ograniczoną pulę stypendiów przyznaje za to Instytut Szwedzki, najczęściej młodym naukowcom na studiach doktoranckich lecz również osobom na studiach magisterskich. Stypendia przeznaczone są przede wszystkim na pokrycie kosztów utrzymania w Szwecji. Informacje o stypendiach znajdziesz na stronie www.studyinsweden.se.

Studenci z krajów Unii Europejskiej przebywając powyżej trzech miesięcy na terenie Szwecji muszą zarejestrować się w biurze migracyjnym. Podczas rejestracji wymagany jest od studentów dokument o przyjęciu na studia,

wykazanie, że ma się odpowiednie środki finansowe na utrzymanie w okresie nauki, oraz posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego. Więcej o wymaganiach dotyczących rejestracji przeczytasz na stronie www.migrationsverket.se. Jako obywatele Unii Europejskiej Polacy nie potrzebują żadnych pozwoleń na pracę w Szwecji. Studenci mogą również korzystać z publicznej służby zdrowia na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony zabierz ze sobą. Sprawdź do czego uprawnia cię Twoje ubezpieczenie. Pod tym adresem dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia za granicą www.nfz.gov.pl.

Rekrutacja na studia na przykładzie Uniwersytetu w Uppsali

Aby zostać przyjętym na studia licencjackie lub magisterskie na Uniwersytecie w Uppsali należy aplikować poprzez centralny system rekrutacyjny www.studera.nu. Po zarejestrowaniu się na stronie internetowej możesz wybrać do 20 kierunków kształcenia na poziomie studiów I stopnia i maksymalnie 4 na studia II stopnia zgodnie z preferencjami. Aplikację wysyłasz elektronicznie. Wymagane dokumenty wysyłasz pocztą w podpisanej teczce, którą wydrukujesz ze strony internetowej. Szczegółowe informacje dotyczące wymaganych dokumentów oraz terminów znajdziesz na www.studera.nu.

WIELKA BRYTANIA

Stolica Londyn	Język urzędowy angielski	Waluta funt szterling
Domena internetowa .uk	Kod telefoniczny + 48	W internecie www.i-uk.com www.visitbritain.com , www.thestudentroom.co.uk/index.php www.polishstudent.co.uk

Od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej coraz więcej młodych Polaków wybiera studia w Wielkiej Brytanii. Według informacji zamieszczonych na stronie *Universities and College Admission Service* www.ucas.com w roku 2006 na studia licencjackie przyjęto 1563 osoby z Polski, w 2007 roku moż-

liwość studiowania zagwarantowano 1986 Polakom. Dyplomy brytyjskich uczelni cieszą się dużą popularnością między innymi dlatego, że szkoły wyższe w Anglii, Walii, Szkocji i Irlandii Północnej oferują praktycznie nieograniczone możliwości wyboru kierunków i sposobu studiowania. Poza tym każdy obywatel UE ma prawo do skorzystania z dofinansowania nauki oferowanego przez rząd brytyjski. W Anglii studia pierwszego stopnia (*first degree, undergraduate*) to dwuletni kurs kształcenia zawodowego **Foundation degree lub studia trwające od trzech do czterech lat, które w zależności od wybranego kierunku kończą się tytułem licencjata** (*Bachelor of Arts, Bachelor of Science, Bachelor of Education, Bachelor of Engineering*). Studia drugiego stopnia (*post-graduate*) – studia uzupełniające wymagające od roku do dwóch lub trzech lat nauki (*medycyna*), kończące się tytułem magistra (*Master of Arts*). Liczba uniwersytetów wynosi 117, a ranking najlepszych uczelni wg gazety *Guardian* otwierają najbardziej znane brytyjskie uczelnie – Oxford (www.ox.ac.uk) i Cambridge (www.cam.ac.uk). Największym miastem akademickim jest **Londyn**. Oprócz uniwersytetów takich jak London South Bank University (www.lsbu.ac.uk) czy Uniwersytet Londyński (www.lon.ac.uk) mieści słynną London School of Economics (www.lse.ac.uk) oraz Central Saint Martins College of Art and Design (www.csm.arts.ac.uk). Inne ośrodki akademickie to np. **York, Lancaster, Bath, Exeter, Reading**. W internecie dostępne są rankingi i bardzo użyteczne przewodniki po szkołach wyższych, z adresami internetowymi uczelni – www.timesonline.co.uk (zakładka *Life & Style*) oraz www.guardian.co.uk/education.

W Wielkiej Brytanii funkcjonuje **centralny system przyjęć na studia pierwszego stopnia**. Dokumenty składa się przez stronę internetową serwisu UCAS (*Universities and College Admission Service*) wwwucas.ac.uk. UCAS nie ustala kryteriów ani nie decyduje o przyjęciu na studia, udostępnia jedynie przyszłym studentom informacje o kierunkach kształcenia, uczelniach oraz wymaganiach rekrutacyjnych. UCAS przyjmuje zgłoszenia na studia, przekazuje je szkołom wyższym i publikuje wyniki rekrutacji na uczelni. Składanie dokumentów na studia odbywa się on-line. Procedura jest taka sama dla wszystkich kandydatów, niezależnie od tego czy osoba pochodzi z Wielkiej Brytanii czy dowolnego kraju Unii Europejskiej i składa się z dwóch etapów. W pierwszym Ty dokonujesz wyboru – rejestrujesz się w systemie i składasz aplikację rekrutacyjną. W drugim etapie jesteś wybierany przez uczelnię.

Etap I – rejestracja i aplikowanie, Aby skorzystać z serwisu musisz się zarejestrować podając imię i nazwisko, datę urodzin, zaakceptować warunki korzystania. Po otrzymaniu loginu i hasła przechodzisz do formularza aplikacji, który składa się z 6 części:

■ Dane osobiste (*Personal details*) – oprócz informacji podanych podczas rejestracji będziesz proszony o uzupełnienie danych adresowych oraz kontaktowych, ale również innych wymaganych przez uczelnie np. narodowości, informacji o niepełnosprawności.

■ Wybrane kierunki (*Choices*) – tutaj wpisujesz uczelnie i szkoły wyższe, do których aplikujesz, zaznaczasz rodzaj zakwaterowania, z którego chciałbyś skorzystać, wybierasz rok akademicki, w którym chciałbyś rozpocząć naukę.

■ Wykształcenie (*Education*) – tutaj opisujesz przebieg twojej dotychczasowej edukacji, zdobytych kwalifikacji oraz tych, w zdobywaniu, których jesteś w trakcie. Takie szczegółowe informacje ułatwią uczelni wyższej przygotowanie oferty z możliwościami kształcenia kierowanej do Ciebie.

■ Doświadczenie zawodowe (*Employment*) – informacje dotyczące historii zatrudnienia oraz pracodawców. Jeżeli nie masz jeszcze żadnego doświadczenia zawodowego możesz nie uzupełniać tej części, ale aby przejść dalej musisz odznaczyć ją, jako wypełnioną.

■ Deklaracja (*Personal statement*) – kolejny etap to rodzaj deklaracji, w której informujesz wytypowane uczelnie, dlaczego wybrałeś dany kierunek kształcenia i dlaczego uczelnia powinna przyjąć ciebie. Deklaracja ma udowodnić uczelni, że bardzo interesuje Ciebie kierunek, na którym chcesz studiować.

■ Referencje (*Reference*) – wymagane są referencje od wychowawcy, doradcy zawodowego, najlepiej przez dyrektora szkoły potwierdzające słuszność wybranego przez Ciebie kierunku studiów.

Cała procedura kończy się, kiedy aplikacja zostanie wysłana. Na stronie www.polishstudent.co.uk znajdziesz wyczerpujące informacje oraz przykłady i wskazówki jak prawidłowo i dobrze wypełnić formularz aplikacyjny, ze szczególnym uwzględnieniem deklaracji (*personal statement*) i referencji (*reference*).

Etap II – wybór kandydatów dokonywany przez uczelnie. Po otrzymaniu Twojej aplikacji rekrutacyjnej UCAS udostępnia ją wybranym przez Ciebie uniwersytetom i szkołom wyższym. Każda uczelnia ma własne kryteria rekrutacyjne, na podstawie, których decyduje czy przedstawić Tobie tzw. ofertę (*offer*) i musi to zrobić w określonym czasie. Co może zaproponować uczelnia?

■ Rozmowę (*Interview*) – uczelnia zaprasza Ciebie na rozmowę decydującą o przyjęciu na studia, kontaktuje się wtedy bezpośrednio z Tobą z informacją o szczegółach spotkania.

■ Ofertę warunkową (*Conditional offer*) – oznacza, że jeżeli pod pewnymi warunkami i w wyznaczonym terminie spełnisz stawiane przez uczelnię kryteria zostaniesz przyjęty na studia. Najczęściej trzeba uzyskać określone wyniki z matury oraz stopnie na świadectwie z wybranych przedmiotów.

■ Ofertę bezwarunkową (*Unconditional offer*) – spełniasz wymagania rekrutacyjne stawiane przez uczelnię i zostajesz przyjęty. Uczelnia może prosić

o udokumentowanie Twoich kwalifikacji oraz przedstawić dodatkowe wymagania, np. finansowe lub medyczne, które musisz spełnić przed rozpoczęciem nauki.

Twoja aplikacja może zostać odrzucona przez uczelnię, np. dlatego że nie kontaktowałeś się z uczelnią, lub nie wziąłeś udziału w rozmowie kwalifikacyjnej albo brakuje już miejsc na interesującym Ciebie kierunku kształcenia. Każdego roku, zawsze w sierpniu, po ogłoszeniu wyników rekrutacji, UCAS rozpoczyna procedurę poszukiwania wolnych miejsc na studiach, dla kandydatów, którzy nie zostali przyjęci na wybrane przez siebie kierunki.

Aplikację wysyłasz tylko raz w danym okresie rekrutacyjnym, możesz w niej zaznaczyć do 6 kierunków studiów. Rekrutacja kosztuje – od kilkudziesięciu funtów w zależności od ilości wybranych kierunków. Czas na wypełnienie aplikacji zamyka się w okresie od 15 września do 15 stycznia roku kalendarzowego, w którym chcesz rozpocząć naukę, a na kierunkach artystycznych trwa do 24 marca. Rekrutacja na Uniwersytet w Oxfordzie i w Cambridge, oraz na medycynę, stomatologię i weterynarię kończy się 15 października w roku poprzedzającym studia. Jeżeli jesteś zainteresowany studiami w konserwatoriach muzycznych w Wielkiej Brytanii skorzystaj z pomocy CUKAS (*Conservatoires UK Admissions Service*). Rekrutacja odbywa się on-line poprzez stronę www.cukas.ac.uk

Zagłądaj na forum dyskusyjne strony British Council, www.britishcouncil.pl/forum/ gdzie znajdziesz praktyczne informacje, dobre rady i spotkasz osoby, które również wybierają się na studia w Wielkiej Brytanii.

Aby studiować na angielskiej uczelni musisz posiadać certyfikat potwierdzający znajomość języka angielskiego. Brytyjskie uczelnie honorują certyfikaty TOEFL (*Test of English As A Foreign Language*), IELTS (*International English Language Testing System*), CPE (*Certificate Of Proficiency In English*), CAE (*Certificate In Advanced English*). Więcej o egzaminach językowych znajdziesz na: www.britishcouncil.org/poland www.cambridgeesol.org, www.ielts.org, www.pl.toefl.eu.

Obywatele Unii Europejskiej studiujący w Wielkiej Brytanii płacą czesne w takiej samej wysokości jak obywatele brytyjscy. Wysokość czesnego jest ustalana przez uczelnie, ale nie może być wyższa niż 3145 funtów rocznie. **Uwaga: Maksymalna wysokość czesnego jest inna w Anglii, Walii, Północnej Irlandii i Szkocji.** Do 2010 roku czesne może wzrosnąć maksymalnie o stopę wzrostu inflacji. Jako obywatel UE masz prawo ubiegać się o udzielenie pożyczki na czesne (*Tuition Fee Loan*), którą zaczniesz spłacać dopiero po ukończeniu studiów, jeżeli Twój dochód przekroczy określony próg. Spłata pożyczki może zostać odroczone na maksymalny okres 5 lat. Jeżeli planujesz studia w Szkocji

to o dofinansowanie studiów będziesz się ubiegał za pośrednictwem Student Awards Agency for Scotland (SAAS) – www.student-support-saas.gov.uk.

Pożyczka na utrzymanie (*Maintenance Loan*) jest udzielana na pokrycie kosztów życia i utrzymania na studiach. Maksymalna wysokość pożyczki jest uzależniona od odległości miejsca zamieszkania od miejsca studiowania, roku studiów oraz innego otrzymywanego wsparcia finansowego.

Większość uniwersytetów i uczelni wyższych oferuje swoim studentom stypendia przyznawane w oparciu o wewnętrzne kryteria. Informacje są dostępne na stronach internetowych uczelni wyższych. Również wiele organizacji charytatywnych i pozarządowych w Wielkiej Brytanii wspomaga studentów stypendiami i grantami. Educational Grants Advisory Service (*EGAS*) oferuje studentom możliwość wyszukiwania na stronie internetowej www.egas-online.org.uk stypendiów i grantów. W placówkach British Council w Polsce możesz przejrzeć Grants Register – wydawaną corocznie publikację w języku angielskim z informacjami o dostępności grantów i stypendiów na całym świecie.

Wyczerpujące informacje o finansowaniu studiów znajdziesz na stronie internetowej www.direct.gov.uk/en/EducationAndLearning/UniversityAndHigherEducation/StudentFinance/index.htm. Warto również odwiedzić stronę Student Loans Company (*SLC*) www.slc.co.uk organizacji udzielającej kredytów i pożyczek studenckich w Wielkiej Brytanii.

British Council przygotował publikację “Studying and Living in the United Kingdom 2007-08” dostępną do na stronie www.educationuk.org/downloads/study_live_uk.pdf z użytecznymi informacjami na temat warunków i kosztów życia dla wszystkich wybierających się na dłuższy pobyt do Wielkiej Brytanii.

Szczegółowe informacje dotyczące warunków pobytu, wiz, opieki zdrowotnej, możliwości pracy podczas studiów oraz innych przydatnych informacji dotyczących życia i studiowania w Wielkiej Brytanii znajdziesz na stronie internetowej UKCISA (*UK Council for International Students Affairs*) www.ukcosa.org.uk.

Jeżeli jesteś obywatelem Unii Europejskiej nie potrzebujesz wiza zezwalającej na pobyt i studia w Anglii, masz również prawo do pracy w czasie studiów bez żadnych ograniczeń dotyczących liczby godzin. Jeżeli chodzi o pomoc medyczną to masz prawo do bezpłatnej opieki brytyjskiej służby zdrowia – National Health Service (NHS) jeżeli przebywasz w Wielkiej Brytanii powyżej 6 miesięcy. Możesz korzystać z brytyjskiej służby zdrowia na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Kartę otrzymasz, po złożeniu wniosku, w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania. Dokumenty potwierdzające, że jesteś ubezpieczony zabierz ze sobą. Sprawdź do czego uprawnia cię Twoje ubezpieczenie. Pod adre-

sem www.nfz.gov.pl dowiesz się więcej na temat obowiązkowego ubezpieczenia za granicą.

Rekrutacja na studia na przykładzie London South Bank University

Zainteresowanym studiami I stopnia (licencjackimi) składają podanie na studia poprzez stronę internetową **centralny system rekrutacji UCAS** (*Universities and College Admission Service*) www.ucas.ac.uk. Możesz wybrać do sześciu kierunków kształcenia, a Twoja aplikacja zostanie przekazana na uniwersytet. Kandydaci na studia II stopnia (magisterskie) aplikują bezpośrednio na London South Bank University wypełniając sześciostronicowy formularz dostępny na stronie www.lsbu.ac.uk.

W SKRÓCIE

■ Wybierając się na studia do **BELGII** trzeba pamiętać, że kraj jest podzielony na dwie części: Flandrię i Walonię. W Walonii językiem wykładowym jest francuski, we Flandrii – holenderski. Rekrutacja jest prowadzona bezpośrednio przez uczelnie wyższe i polega na złożeniu dokumentów (m.in. tłumaczenia świadectwa maturalnego przez tłumacza przysięgłego). Na kierunki artystyczne oraz medycynę i stomatologię obowiązują egzaminy wstępne. We Flandrii wymagana jest znajomość holenderskiego potwierdzona certyfikatem lub zdanym egzaminem na uczelni. Nie ma czesnego, ale każdy student wnosi opłatę rejestracyjną w wysokości od 400 do 800 euro. Aby pracować w niepełnym wymiarze godzin potrzebne jest pozwolenie. Do ośmiu dni po przyjeździe studenci muszą zameldować się w lokalnym urzędzie. Wymagany jest dokument potwierdzający ubezpieczenie zdrowotne (Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego, którą można uzyskać w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla miejsca zamieszkania). W internecie dostępne są informacje na temat możliwości studiowania we Flandrii – www.studyinlanders.be, www.highereducation.be oraz w Walonii – www.studyinbelgium.be. Oficjalna strona Królestwa Belgii – www.belgium.be.

■ Do studiowania w **BUŁGARII** uprawnia zdana matura. Każdego roku Rada Ministrów w Bułgarii ustala liczbę miejsc dostępnych dla obcokrajowców na studiach. Dokumenty aplikacyjne składa się w Ministerstwie Edukacji. Studia w Bułgarii są płatne. Informacje w języku bułgarskim udostępnia Ministerstwo Edukacji i Nauki, pod adresem www.minedu.government.bg

■ Na **CYPRZE** językiem nauczania jest grecki, turecki lub angielski, znajomość języka angielskiego musi być potwierdzona certyfikatem. Rekrutację na studia prowadzą bezpośrednio uczelnie wyższe. Liczba miejsc dla studentów z zagranicy jest ograniczona. Studenci na uczelniach państwowych nie płacą za naukę. Listę uczelni udostępnia strona internetowa Ministerstwa Edukacji poświęcona szkolnictwu wyższemu – www.highereducation.ac.cy/en.

■ Studia w **REPUBLICIE CZESKIEJ** są bezpłatne dla wszystkich obywateli krajów Unii Europejskiej, którzy są w stanie uczęszczać na zajęcia, gdzie wykładowym językiem jest czeski. Na kierunkach wykładanych w językach obcych nauka jest płatna, wysokość czesnego różni się w zależności od uczelni. Wymagane jest również świadectwo maturalne oraz zdanie egzaminów wstępnych z wybranych przedmiotów. Do podjęcia pracy nie potrzebne jest zezwolenie, konieczne jest natomiast pozwolenie na pobyt dłuższy niż trzy miesiące, które można uzyskać na komisariacie policji oraz dokument potwierdzający ubezpieczenie zdrowotne (Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego, którą można uzyskać w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla miejsca zamieszkania). Więcej informacji o systemie szkolnictwa wyższego i stypendiach jest dostępne na stronie Centrum Współpracy Międzynarodowej www.dzs.cz, informacje na temat szkół wyższych można znaleźć przeglądając bazę danych o możliwościach studiowania www.naric.cz. Oficjalna strona kraju www.czech.cz.

■ W **ESTONII** możliwe jest ubieganie się o stypendia rządu Estonii lub granty przyznawane przez uczelnie. Rekrutację na studia prowadzą bezpośrednio uczelnie wyższe. Wymagane jest świadectwo maturalne oraz biegła znajomość języka, w którym prowadzone będą zajęcia, najczęściej – estońskiego, rosyjskiego lub angielskiego, potwierdzona certyfikatem lub egzaminem zdanym na uczelni. Studia są płatne, w zależności od uczelni i kierunku studiów kosztują od 1000 do 8000 euro za semestr. Na stronie www.smartestonia.ee znajdziesz bazę danych o szkołach wyższych.

■ Nauka na studiach w **GRECJI** jest bezpłatna. Rekrutację studentów zagranicznych prowadzą wspólnie uczelnie oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej i Wyznań Religijnych, do którego trafia podanie o przyjęcie na studia i liczne wymagane dokumenty, m.in. świadectwo maturalne oraz świadectwa z drugiej i trzeciej klasy szkoły średniej. Decyzję o przyjęciu na studia podejmuje ministerstwo. Wymagana jest znajomość języka greckiego, potwierdzona certyfikatem, uzyskanym po zdaniu egzaminu na Uniwersytecie w Atenach <http://uoa.gr> lub Uniwersytecie w Salonikach www.auth.gr/home/index_en.html.

Szczegóły dotyczące studiowania w Grecji znajdziesz na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej i Wyznań Religijnych www.ypepth.gr/en_ec_home.htm.

■ W **HISZPANII** brak jest egzaminów wstępnych, rekrutację na studia szkoły wyższe prowadzą indywidualnie. Wymagane jest świadectwo maturalne. Na studiach nie ma czesnego ale istnieje coroczna opłata w wysokości uzależnionej od ilości zdobytych w czasie nauki punktów. Wymagana jest znajomość języka hiszpańskiego potwierdzona certyfikatem *Diplomas de Español como Lengua Extranjera* (DELE). W Polsce egzaminy DELE organizuje Instytut Cervantesa www.cervantes.pl/pl/default.shtm. Na stronie Ministerstwa Edukacji i Nauki www.mepsyd.es/exterior/usa/en/home/index.shtml dostępna jest baza danych uczelni wyższych.

■ Jeżeli jesteś zainteresowany nauką na **ISLANDII** odwiedź stronę Ministerstwa Edukacji, Nauki i Kultury <http://eng.menntamalaraduneyti.is>, na której znajdziesz informacje o systemie szkolnictwa wyższego. Nabór na studia jest prowadzony bezpośrednio przez uczelnie, które wymagają świadectwa maturalnego oraz znajomości języka islandzkiego, w którym prowadzona jest przeważająca część zajęć na studiach. Studenci potrzebują pozwolenia na pobyt dłuższy niż trzy miesiące, pozwolenie na pracę nie jest wymagane. Wniosek o pozwolenie na pobyt można znaleźć na www.utl.is.

■ W **LIECHTENSTEINIE** nauka kosztuje około 750 franków szwajcarskich za semestr. Informacje na temat studiów znajdziesz na stronach internetowych szkół wyższych – www.hochschule.li oraz na www.ufl.li. Rekrutacja jest prowadzona bezpośrednio przez uczelnie, które dysponują ograniczoną liczbą miejsc dla studentów zza granicy. Wymagane jest świadectwo dojrzałości oraz certyfikat potwierdzający znajomość języka niemieckiego lub angielskiego.

■ Chcąc studiować na **LITWIE** skontaktuj się bezpośrednio z wybraną uczelnią. Wymagane jest świadectwo maturalne oraz znajomość języka litewskiego, którą można udokumentować zdając egzamin na uczelni. Studia są płatne. Na stronie Ministerstwa Edukacji i Nauki – www.smm.lt – znajdziesz bazę danych szkół wyższych.

■ Informacje o możliwości studiowania w **LUKSEMBURGU** znajdziesz w internecie na stronie Ministerstwa Edukacji i Kształcenia Zawodowego – www.men.public.lu, oraz na witrynie Ministerstwo Kultury, Szkolnictwa Wyższego i Badań – www.mcesr.public.lu.

■ **ŁOTWA** pod adresem internetowym www.aiknc.lv/en/index.php udostępnia bazę danych o możliwościach kształcenia.

■ Jeśli chciałbyś podjąć studia na **MALCIE**, użyteczne informacje odnośnie możliwości kształcenia znajdziesz na stronie Ministerstwa Edukacji, Kultury, Młodzieży i Sportu – www.education.gov.mt oraz na stronach uczelni wyższych www.mcast.edu.mt, a także nawww.um.edu.mt.

■ O studiowaniu w **PORTUGALII** dowiesz się więcej ze strony internetowej Ministerstwa Nauki, Technologii i Szkolnictwa Wyższego www.mctes.pt. Informacje tylko w języku portugalskim.

■ Odwiedź stronę www.study-in-romania.ro jeżeli jesteś zainteresowany studiowaniem w **RUMUNII**. Rekrutacja na studia jest prowadzona przez uczelnie wyższe oraz Ministerstwo Edukacji i Badań. Wymagane jest udokumentowana znajomość jednego z języków nauczania – rumuńskiego, angielskiego, niemieckiego, czy francuskiego.

■ Studia na **SŁOWACJI** są bezpłatne dla wszystkich obywateli krajów Unii Europejskiej, którzy są w stanie uczęszczać na zajęcia, gdzie wykładowym językiem jest słowacki. Na kierunkach wykładanych w językach obcych nauka jest płatna, wysokość czesnego uczelnie ustalają indywidualnie. Wymagane jest również świadectwo maturalne oraz zdanie egzaminów wstępnych z wybranych przedmiotów. Aby podjąć pracę nie potrzebne jest zezwolenie, konieczne jest natomiast pozwolenie na pobyt dłuższy niż trzy miesiące, które można uzyskać na komisariacie policji oraz dokument potwierdzający ubezpieczenie zdrowotne (Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego, którą można uzyskać w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla miejsca zamieszkania). Sprawdź stronę www.studyin.sk – poświęconą studiom i życiu na Słowacji, która zawiera bazę danych uczelni wyższych.

■ Na **SŁOWENII** na wybrane kierunki obowiązują egzaminy wstępne. Zainteresowani nauką kontaktują się bezpośrednio z wybraną uczelnią, dostarczając wymagane dokumenty, m.in. przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego świadectwo dojrzałości oraz świadectwa z ostatnich dwóch lat nauki w szkole średniej. Na niektórych kierunkach wymagane są certyfikaty potwierdzające znajomość języka słoweńskiego. Studia są bezpłatne. Studenci zagraniczni nie mogą ubiegać się o rządowe granty, a uczelnie nie dysponują możliwościami pomocy finansowej dla nich. Wymagany jest dokument potwierdzający ubezpieczenie zdrowotne (Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego, którą

można uzyskać w oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym dla miejsca zamieszkania). Strona Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki zawierająca kontakty do uczelni wyższych – www.mvzt.gov.si.

■ Rekrutacja na studia w **SZWAJCARII** prowadzona jest indywidualnie przez uczelnie. Wymagane jest świadectwo dojrzałości oraz zdanie egzaminu wstępnego. Studia są płatne, roczne czesne waha się w zależności od uczelni pomiędzy 1300 – 8000 franków szwajcarskich. Językiem nauczania jest niemiecki, francuski lub włoski. Dla zainteresowanych przydatne będą informacje na stronach internetowych www.swissuniversity.ch/info oraz www.crus.ch/information-programme/study-in-switzerland.

■ Studentów zagranicznych w **TURCJI** obowiązuje zdanie centralnego egzaminu (International Student Exam). Więcej dowiesz się ze strony www.studyturkey.metu.edu.tr, która zawiera również odnośniki do szkół wyższych w Turcji.

■ Zainteresowani studiami na **WĘGRZECH** powinni odwiedzić strony internetowe: www.studyinhungary.hu lub www.studytransfer.eu.

■ We **WŁOSZECH** istnieje 58 państwowych uniwersytetów i politechnik. Tutaj powstały najstarsze uczelnie wyższe w Europie – Uniwersytet w **Bolonii** (www.eng.unibo.it) założony w 1088 roku, Uniwersytet w **Padwie** (www.unipd.it) w 1222 roku. Największe ośrodki akademickie są jednocześnie stolicami regionów. Kształcić można się w **Rzymie** na Uniwersytecie Rzymskim La Sapienza (www.uniroma1.it), na Uniwersytecie w **Turyń** (www.unito.it) lub na Uniwersytecie we **Florencji** (www.unifi.it). Szczegółowe informacje na temat włoskich uniwersytetów znajdziesz na stronie www.study-in-italy.it. Aby studiować we Włoszech wymagana jest dobra znajomość włoskiego oraz zdana matura. Potwierdzeniem kompetencji językowych jest zdany egzamin CILS, do którego przygotowują kursy Włoskiego Instytutu Kultury w Warszawie www.iic.pl oraz kursy językowe na uniwersytecie dla obcokrajowców w Sienie www.unistrasi.it. Znajomość języka włoskiego można również potwierdzić zdając egzamin na wybranej włoskiej uczelni. Lista kierunków kształcenia dla obcokrajowców jest dostępna na stronie włoskiego Ministerstwa Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Badań www.miur.it, oraz na stronie Ministerstwa Spraw Zagranicznych www.esteri.it. Uczelnie mogą różnić się między sobą procedurą rekrutacyjną, terminami i wymaganymi dokumentami. Kandydat na studia kontaktuje się bezpośrednio z wybraną uczelnią. Nauka kosztuje, w zależności od uczelni i wybranego kierunku studiów, od 850 do 1000 euro

za rok. Studenci zagraniczni mają prawo do stypendiów, pomocy socjalnej udzielanej przez szkoły wyższe. Studenci z Polski nie potrzebują wizy na wjazd do Włoch ani pozwolenia na pracę. Po upływie trzech miesięcy obywatele Unii Europejskiej nabywają prawo do pobytu we Włoszech potwierdzone rejestracją w lokalnym urzędzie stanu cywilnego (Ufficio Anagrafe del Comune).

ZAŁĄCZNIK

ADRESY POLSKICH AMBASAD W EUROPIE

Austria

Ambasada RP w Wiedniu

Hietzinger Hauptstraße 42 C,
1130 Wien
Tel.: (00-43 1) 87015-0
Faks: (00-43 1) 87015-222
E-mail: sekretariat@botschafttrp.at,
info@botschafttrp.at
Strona internetowa: www.wien.polemb.net

Belgia

Ambasada RP w Brukseli

Avenue des Gaulois 29, 1040 Bruxelles
Tel.: (00-32 2) 739 01 00
Faks: (00-32 2) 736 18 81
E-mail: sekretariat@polembassy.be
www.bruksela.polemb.net

Bułgaria

Ambasada RP w Sofii

ul. Chan Krum 46, Sofia 1000
Tel.: (00-359 2) 987 26 60
Faks: (00-359 2) 987 29 39
E-mail: polamba@ambasadarpsofia.org
www.sofia.polemb.net

Cypr

Ambasada RP w Nikozji

12-14 Kennedy Ave.
1087 Nicosia; Cyprus
Tel.: (00-357) 22 668 415, 22 753 517
Tel. dyżurny: (00-357) 99 53 19 37
Faks: (00-357) 22 668 419, 22 751 981
E-mail: sekretariat@polamb.org.cy
www.nikozja.polemb.net

Czechy

Ambasada RP w Pradze

Valdštejnská 8, 118 01 Praha 1
Tel.: (00-420) 257 099 500
Faks: (00-420) 257 530 399
E-mail: ambrpczechy@mbbox.vol.cz
www.prague.polemb.net

Dania

Ambasada RP w Kopenhadze

Richelieus Alle 12, 2900 Hellerup
Tel.: (00-45) 39 46 77 00
Faks: (00-45) 39 46 77 66
E-mail: mail@ambpol.dk
www.ambpol.dk

Estonia

Ambasada RP w Tallinie

Suur-Karja 1 / Vana Turg 2

10140 Tallinn

Tel.: (00-372) 627 82 06

Faks: (00-372) 644 52 21

E-mail: poola.info@mail.ee

www.tallinn.polemb.net

Finlandia

Ambasada RP w Helsinkach

Armas Lindgrenin tie 21,

00570 Helsinki

Tel.: (00-35 89) 618 28 220

Faks: (00-35 89) 684 74 77

E-mail: amb.poland@helsinki.inet.fi

www.helsinki.polemb.net

Francja

Ambasada RP w Paryżu

1 rue de Talleyrand, 75007 Paris

Tel.: (00-33) 143 173 405

Faks: (00-33) 143 173 407

E-mail: info@ambassade.pologne-org.

net, www.paryz.polemb.net

Grecja

Ambasada RP w Atenach

Chryssanthemon 22,

154-52 Paleo Psychico

Ateny, Grecja

Tel.: (00-30210) 679 77 00

Faks: (00-30210) 679 77 11

E-mail: ambpol@otenet.gr; info@po-

land-embassy.gr

www.ateny.polemb.net

Hiszpania

Ambasada RP w Madrycie

c/Guisando, 23-bis

28035 Madrid

Tel.: (00-34) 913 736 605

Faks: (00-34) 913 736 624

E-mail: embajada@polonia.es

www.madryt.polemb.net

Holandia

Ambasada RP w Hadze

Alexanderstraat 25, 2514 JM Den Haag

Tel.: (00-3170) 799 01 10

Faks: (00-3170) 799 01 37

E-mail: ambhaga@polamb.nl,

www.haga.polemb.net

Irlandia

Ambasada RP w Dublinie

5 Ailesbury Road, Ballsbridge, Dublin 4

Tel.: (00-353 1) 283 08 55

Faks: (00-353 1) 269 83 09

E-mail: info@dublin.polemb.net

www.dublin.polemb.net

Litwa

Ambasada RP w Wilnie

Smelio g-ve 20A, LT-10323, Vilnius

Tel.: (00-3705) 270 90 01 do 03

Faks: (00-3705) 270 90 07

E-mail: ambpol@tdd.lt

www.polembassy.lt

Luksemburg

Ambasada RP w Luksemburgu

2, rue Pulvermühle;
L-2356 Luxembourg
Tel.: (00-352) 26 00 32
Faks: (00-352) 26 68 74 75
E-mail: ambapol@pt.lu
www.luksemburg.polemb.net

Łotwa

Ambasada RP w Rydze

Mednieku iela 6b; LV 1010 Ryga
Tel.: (00-371) 6 703 15 00
Faks: (00-371) 6 703 15 54
E-mail: ambapol@apollo.lv
www.ryga.polemb.net

Niemcy

Ambasada RP w Berlinie

Lassenstr. 19-21, 14193 Berlin
Telefon: (00-49 30) 22 313 0
Faks: (00-49 30) 22 313 155
E-mail: info@botschaft-polen.de

Norwegia

Ambasada RP w Oslo

Olav Kyrres Plass 1
0244 Oslo
Tel.: (00-47) 24 110 850 do 1
Faks: (00-47) 22 444 839
E-mail: ambapol@online.no
www.oslo.polemb.net

Portugalia

Ambasada RP w Lizbonie

Avenida das Descobertas 2
1400-092 Lisboa
Tel.: (00-35 1) 213 041 410

Faks: (00-35 1) 213 041 429

E-mail: emb.polonia@mail.telepac.pt
www.lizbona.polemb.net

Rumunia

Ambasada RP w Bukareszcie

Allea Alexandru 23, 011821, sector 1,
Bucureszt, Rumunia
Telefon: (00 4021) 30 82 200
Faks: (00 4021) 23 07 832
E-mail: ambasada@bukareszt.ro
www.bukareszt.ro

Słowacja

Ambasada RP w Bratysławie

ul. Hummelova 4 ; 814 91 Bratislava
Tel.: (00-4212) 59 49 02 11
Faks: (00-4212) 54 41 31 84
E-mail: bratampl@nexta.sk
www.polskevelvyslanectvo.sk

Słowenia

Ambasada RP w Lublanie

Bežigrad 10, 1000 Lublana
Tel.: (00-386 1) 436 47 12
Faks: (00-386 1) 436 25 21
E-mail: ambpol.si@siol.net
www.lublana.polemb.net

Szwajcaria

Ambasada RP w Bernie

Elfenstrasse 20a; CH-3000 Bern15
Telefon:+41 (31) 358 0202
Faks:+41(31) 358 0216
E-mail: polishemb@dial.eunet.ch
www.berno.polemb.net

Szwecja

Ambasada RP w Sztokholmie

Karlavägen 35; S-114-31 Stockholm

Telefon: (00-46 8) 50 57 50 00

Faks: (00-46 8) 50 57 50 86

E-mail info.polen@tele2.se

www.sztokholm.polemb.net

Turcja

Ambasada RP w Ankarze

0650 Ankara – Kavaklıdere PK-20,

Ataturk Bulvari 241

Telefon: (00-90 312) 457 20 01

Faks: (00-90-312) 467 89 63

E-mail: polamb@superonline.com

www.ankara.polemb.net

Węgry

Ambasada RP w Budapeszcie

Városligeti Fásor 16, H-1068 Budapest

Telefon: (00-36-1) 413 82 00

Faks: (00-36-1) 351 17 22

E-mail: cenral@polishemb.hu

Wielka Brytania

Ambasada RP w Londynie

47 Portland Place, London W1B 1JH

Tel.: (00-44) 207 291 3520

Faks: (00-44) 207 323 4018

E-mail: polishembassy@polishembassy.org.uk

www.londyn.polemb.net

Włochy

Ambasada RP w Rzymie

Via P.P. Rubens 20, Monti Parioli

00197 Roma, Italia

Telefon: (0039 06) 362 04 200

Faks: (0039 06) 321 78 95

E-mail: ufficio.stampa@ambasciatapolonia.it

www.rzym.polemb.net

ISBN 978-83-88780-86-8

9 788388 780868

Edukacja i kultura

